

Падпішыся сам, падпішы дзядоў!

«Наша Ніва» — гэта ваша ніва. Старонка 2.

У Расіі разгортваецца антытурэцкая кампанія.

Пуцін увёў санкцыі, з Расіі выганяюць турэцкі бізнэс. Зачыняюцца рэстараны турэцкай кухні. З Турцыі адклікалі студэнтаў. Нават забаранілі прадаваць турпуцёўкі на турэцкія курорты!

Прэзідэнт Расіі Уладзімір Пуцін сваім указам забараніў прападаўцам з 1 студзеня 2016 года прыцягваць на працу грамадзян Турцыі. Раней туркі шмат чаго будавалі ў Расіі.

А прэм'ер Мядзведзеў наклаў эмбарга на турэцкую садавіну і нават соль.

Акрамя таго, забаронены чартарныя авіяпалёты ў Турцыю.

Усе тэленавіны ўтрымліваюць штосьці на адрас Турцыі. Пасольства Турцыі ў Маскве закідалі камянямі і фарбай, нягледзячы на дыпламатычную недатыкальнасць.

Усё гэта — адказ на тое, што туркі збілі расійскі бамбавік, што з Сірыі на лічаныя секунды заляцеў на турэцкую тэрыторыю. Першы раз такое здарылася ад часоў халоднай вайны.

Жырыноўскі нават заклікаў скінуць атамную бомбу на Стамбул. А генералы кінуліся адкрываць другую авіябазу ў Сірыі — гэтым разам каля Хомса.

Турцыя і Саудаўская Аравія між тым працягваюць настойваць на адстаўцы прарасійскага прэзідэнта Асада.

Што б ні было далей, украінцы могуць уздыхнуць з палёгкай. З барацьбы з «бандэраўцамі» расійская машына пераклучылася на «пасобнікаў тэрарыстаў».

Мікола Бугай

Свет ашалеў

Рэакцыя Аляксандра Лукашэнкі

Старонка 3.

«Турцыю да адказу», — заклікаюць «працоўныя Масквы».

Алексіевіч будзе гаварыць пра боль

7 снежня Святлана Алексіевіч у Стакгольме выступіць з нобелеўскай прамовай.

Прамова пачнецца ў 19:30 па беларускім часе ў будынку Шведскай акадэміі (Källargränd 4). На сайце Нобелеўскага камітэта адзначаецца, што колькасць квіткаў на гэты выступ абмежаваная.

За дзень да гэтага Алексіевіч па тым самым адрасе даць вялікую прэсканферэнцыю.

10 снежня ў 18:30 адбудзецца сама цырымонія ўзнагароджання ў канцэртнай зале Стакгольма. На ўрачыстай цырымоніі будзе прысутнічаць кароль Швецыі Карл XVI Густаў. Менавіта з ягоных рук Алексіевіч атрымае самую прэстыжную ў свеце літаратурную ўзнагароду. Традыцыйна па завяршэнні афіцыйнай часткі таксама ладзіцца банкет у гарадской ратушы.

Ініцыятыва арганізацый «Цыгуй сваё!», у якую ўваходзяць Міжнародны кансорцыум «ЕўраБеларусь», грамадская культурніцкая кампанія «Будзьма беларусамі!», Лятучы ўніверсітэт, курсы беларускай мовы «Мова на нова» і Беларускі калегіум, прапануе зладзіць грамадскія прагляды нобелеўскай прамовы і ўручэння (яны будуць транслявацца ў інтэрнэце).

Сама Святлана Алексіевіч крыху раскрыла таямніцу, аб чым будзе яе Нобелеўская прамова. У інтэрв'ю каталонскай газеце *La Vanguardia* яна сказала: «Я працягну Шаламава, які прайшоў

праз ГУЛАГ і бачыў, паводле яго слоў, «вялікую бітву за абнаўленне чалавека». Я таксама ўдзельнічала ў гэтым, у маладосці я верыла ў СССР. Але адзіны след, які пакінулі балышавікі, — гэта лужыны крыві. Пра гэта я і пішу. Мая прамова будзе ўдарам, яе змест будзе грубым і жорсткім», — адзначыла пісьменніца.

Стала вядома, што строй Алексіевіч замовіла ў вядомага мадэльера Сашы Варламава. «Мы супрацоўнічаем са Святланай ужо паўгода, ад таго моманту, як яна стала Афцэрам ордэна французскай літаратуры і мастацтва. «Я дакладна вам скажу, што гэта не будзе вечаровы строй. Гэта прынцыпова — Святлана іх увогуле не носіць. А галоўны яе крытэр у тым, каб у сваім строі яна магла гаварыць пра боль. Калі сукенка, як яна кажа, «для дамачкі, якая не зведала пакутаў», то такую Святлана не апране. Пабачыце ўсё потым», — сказаў Саша Варламаў.

Зміцер Панкавец, Арцём Гарбацэвіч

Як вярбуюць у наркакур'еры праз інтэрнэт

«Работа для ўсіх». Старонка 11.

Чым займаецца Таццяна Караткевіч?

Дзе падзелася экс-кандыдатка ў прэзідэнты. Старонка 3.

Цёмная гісторыя з затрыманым на вакзале «баевіком»

Неадэкват ці агент? Старонка 4.

Эльдар Разанаў: сумленны да канца

Памяці рэжысёра. Старонка 13.

Будучыня

Штучны фотасінтэз

Біл Гейтс абячае за 10 гадоў ажыццявіць энергетычную рэвалюцыю.

Мультымільярдэр-візіянер захапіўся ідэяй стварэння альтэрнатывы нафце і газу. Біл Гейтс быў адным з нешматлікіх непалітыкаў на кліматычным саміце ў Парыжы. Ён узбуджана апісваў магчымасць выпрацоўкі энергіі ў выніку працэсу штучнага фотасінтэзу, выкарыстоўваючы сонечную энергію для стварэння вадкага паліва.

«Калі гэта будзе, гэта будзе фантастыка», — цытуе Гейтса «Ройтэрз». Цяпер сонечная энергія выкарыстоўваецца праз батарэі. У выпадку штучнага фотасінтэзу будзе адбывацца фактычна паскораны працэс утварэння нафты. І атрыманае паліва можна будзе лёгка перавозіць.

Гейтс прыехаў у Парыж, каб прасоўваць свой новы дабрачынны праект: *Breakthrough Energy Coalition*, неформальны клуб 28 прыватных інвестараў з усяго свету, якія ўкладаюць грошы ў новыя даследаванні ў энергетычным сектары.

Гейтс захапіўся ідэямі Вацлава Сміла (*Vaclav Smil*), малавядомага прафесара-чэха, які працуе ва ўніверсітэце Манітоба ў Канадзе.

Гейтс разлічвае, што новыя тэхналогіі здольныя гэтым разам прыжыцца хутчэй. Па ягоных разліках, гадоў 10 трэба на распрацоўку тэхналогіі штучнага фотасінтэзу. Яшчэ гадоў 20 пойдзе на ўкараненне яе ў розных краінах.

Сямён Цыбульскі

Цытата

Эрдаган: Я сыду ў адстаўку, калі словы Пуціна аб куплі нафты ў ІД пацвердзяцца. Але ці сыдзе ён, калі не пацвердзяцца?

«Пракаповіч у 2008 годзе: Сярэдняя зарплата ў Беларусі ў 2015 годзе павінна скласці не менш за 1 тысячу еўра»

Не, ну яшчэ месяц ёсць...

У Малдове задумвалі сцэнар, падобны да данбаскага

Спецслужбы арыштавалі дзве групы ўзброеных штурмавікоў.

Праваахоўныя органы Малдовы затрымалі 13 чалавек, якія маюць дачыненне да падрыхтоўкі акцый па гвалтоўным захопе ўлады ў краіне. «У Малдове задумвалі сцэнар, падобны да данбаскага», — заявіў кіраўнік паліцыі Георгіе Каўкалюк.

Ад імені Алексіевіч распаўсюджваецца фальшывая інфармацыя пра напад на яе

Звесткі распаўсюджваюць з акаўнта ў твітары, заведзенага ад імя пісьменніцы. Сама яна твітара не вядзе.

У паведамленні па-англійску ад імя пісьменніцы паведамляецца, што на яе напалі, а адказнасць за гэта ўскладаецца на беларускія ўлады. Святлана Алексіевіч, як вядома, англійскай мовы не ведае.

Паводле яго слоў, першачаткова члены групы планавалі захапіць вайсковую частку ў горадзе Бельцы і мясцовую турму.

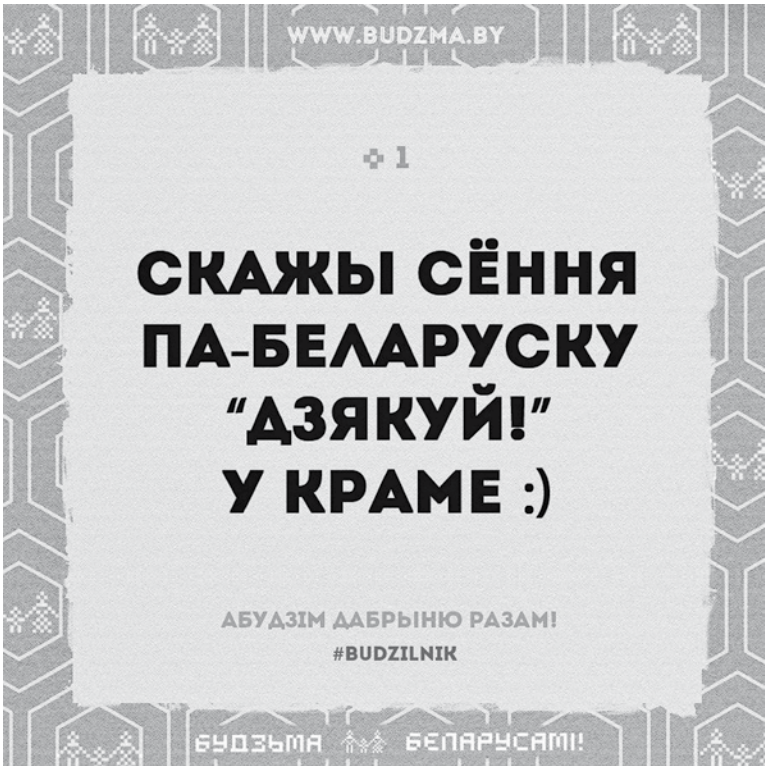
Каўкалюк адзначыў, што двое затрыманых — грамадзяне Расіі, а двое — жыхары Данецкай вобласці Украіны. Усе затрыманыя наведвалі Прыднястроўскі рэгіён Малдовы і Данбас.

Напярэдадні праваахоўнікі

Малдовы абясшкодзілі іншую крымінальную групку, якая планавала стварыць Бесарабскую рэспубліку і абвясціць яе часткай «Наваросіі».

Усе затрыманыя абвінавачваюцца ў тэрарызме і спробе змены дзяржаўнага ладу. Калі віна затрыманых будзе даказаная, ім пагражае пажыццёвае турэмнае зняволенне.

Сяргей Гезгала

Не ўсё ў жыцці апошні раз!

- Афармленне падпіскі цяпер даступнае:**
- праз сістэму «Інтэрнэт-падпіска» на сайце www.belpostby;
  - праз плацежна-даведкавыя тэрміналы;
  - у аддзяленнях паштовай сувязі;
  - дома, запрасіўшы паштальёна.

Выпісаць «Нашу Ніву» можна ў кожным паштовым аддзяленні. Падпісацца можна з любога месяца.

Індывідуальная падпіска на 2016 (індэкс у каталозе — **63125**) — **48 000** руб./месяц

Для прадпрыемстваў на 2016 (індэкс — **631252**) — **20 000** руб./месяц

Атрымаць газету магчыма:

- па ўказаным адрасе (у паштовую скрыню);
- у абаненцкую скрыню або «Да запатрабавання» (у пунктах паштовай сувязі);

- з рук у рукі (з дастаўкай да кватэры).

Афармляючы падпіску на абаненцкую скрыню або «Да запатрабавання», можна скарыстацца зніжкай за дастаўку газеты.

#студэнтысупраць

Такі тэг у твітары — інтэрнэт-сетцы для абмену навінамі — прыдумалі студэнты Мінска. Яны пратэстуюць супраць увядзення платы за пераздачу экзаменаў і залікаў.

Не маюць права! — кажуць студэнты. Яны нават заклікалі правесці ў сталіцы Марш салідарнасці і кахання.

Тады ў аўторак рэктар БДУ абвясціў, што ў сераду правядзе сустрэчу са студэнтамі.

«Так, замест маршу пойдзем на сустрэчы», — напісалі арганізатары ў інтэрнэце. Студэнты спадзяюцца дабіцца свайго.

Сяргей Гезгала

Сцісла

«Альфа Радые» павялі на банкруцтва

Эканамічны суд Мінска адкрыў вытворчасць па справе аб банкруцтве адной з найстарэйшых радыёстанцый Беларусі — ЗАТ «Альфа Радые». Летась дзяржпакет акцый кампаніі быў перададзены ў аперацыйнае кіраванне выдавецкаму холдынгу «Советская Белоруссия».

У Ізраіль без візаў

Набыло моц пагадненне аб бязвізавым рэжыме паміж Беларуссю і Ізраілем.

Клічко больш не чэмпіён свету

Бой за тытул чэмпіёна свету па боксе па версіях IBF, WBA, WBO, IBO праходзіў у Дэзсельдорфе. Клічко пратрымаўся ўсё 12 раўндаў, аднак судзі аднагалосна прысудзілі перамогу ягонаму суперніку Тайсану Ф'юры. Такім чынам, Клічко пацярпеў першае паражэнне за 11 гадоў.

ЯМ

Апытанні на nn.by

Ці правільна дзейнічалі туркі, збіўшы расійскі Су-24?

Правільна	803	50%
Няправільна	207	12%
Фармальна правільна, але неразумна	299	19%
Замала фактаў маем, каб ацаніць	306	19%

Прагаласавала 1615 карыстальнікаў

Самае чытанае на nn.by

за 25 лістапада — 1 снежня

- 1 Цёмная гісторыя з затрыманым на вакзале «баевіком»
- 2 Расійская авіяцыя разбамбіла турэцкі гуманітарны канвой на памежным пераходзе, 7 забітых
- 3 Масавое з'яўленне прарасійскіх арганізацый у Беларусі супала з адкрыццём «Расупрацоўніцтвам» «цэнтраў навукі і культуры» — дасье

4 Мінскі кухар абрабаваў саўну пасля праведзенай там ночы з дзвюма дзяўчынамі

5 Відэа венгерскага дальнабойшчыка, абуранага паводзінамі мігрантаў ля тунэля пад Ла-Маншам, стала хітом Ютуба

6 На Случчыне адзначылі 95-я ўгодкі антыбальшавіцкага паўстання

7 Як прапіць сваю хату і сваю краіну

8 Як украінцы становяцца хахламі

9 Вёска, якую кантралявалі бандэраўцы: Повіць Кобрынскага раёна

10 Былая КВН-шчыкі з Днепрапятроўска знялі кліп пра байцоў за «рускі свет»

Юрый Царык: Любы вайсковы спецыяліст скажа, што ў расійскай авіябазе няма сэнсу

Старшыня назіральнай рады Цэнтра стратэгічных і замежнапалітычных даследаванняў, кіраўнік сайта газеты «Звязда» Юрый Царык пра перспектывы расійскай вайскавай базы ў святле апошніх падзей.

«Наша Ніва»: Як на беларуска-расійскіх перамовах аб вайскавай базе ў Бабруйску можа адбіцца нядаўні інцыдэнт са збітым расійскім бамбардзіроўшчыкам Су-24?

Юрый Царык: Строга кажучы, інцыдэнт ніяк не павінен адбіцца на перамовах. Бо пазіцыя беларускага боку і так заключаецца ў тым, што стварэнне базы неэтапагодна. А такі інцыдэнт, які адбыўся з расійскім самалётам на Блізкім Усходзе, толькі пацвярджае, што гэта не толькі неэтапагодна, але і рызыкаўна. Канечне, гэта дае дадатковыя аргументы ў перамовах і яшчэ больш узмацняе пазіцыю беларускага боку.

«НН»: Вы пісалі, што размяшчэнне такой базы ставіць Беларусь пад удар у выпадку гіпатэтычнага канфлікту Расіі з трэцяй сілай.

ЮЦ: Гэта безумоўна. І незалежна ад збіцця Су-24. Размяшчэнне расійскай базы на тэрыторыі Беларусі з'яўляецца ліквідацыйнага статусу Беларусі як краіны, што аказвае добрыя паслугі, міратворчага боку. Бо яна стане часткай вайскавай

структуры на баку Расіі. Гэта калі не знішчае «Мінскі працэс», то вельмі моцна яго ўскладняе. Ну а выпадак Турцыі пацвярджае, што, маючы на сваёй тэрыторыі вайсковую інфраструктуру Расіі, расійскія самалёты, мы не можам быць застрахаваны ад таго, што можа быць парушана паветраная прастора Украіны. Такія выпадкі лёгка сабе ўявіць. Таму, безумоўна, для нас гэта дадатковыя рызыкі.

«НН»: Наколькі ў беларускага боку ў прынцыпе моцная пазіцыя ў перамовах з Расіяй па базе?

ЮЦ: Цалкам моцная. Наша пазіцыя абазначаная, і яна прынцыповая. Для беларускага боку пытанне на гэтым закрытае. Не мы яго адкрывалі ў чэрвені, у жніўні. Расійскія калегі пачалі рух у аднабаковым парадку. У Беларусі ёсць

дастаткова аргументаў, каб абгрунтаваць сваю пазіцыю. Для вайскавага спецыяліста няма праблем паказаць, што ні з абарончых пазіцыяў, ні з якіх іншых база не мае сэнсу.

«НН»: Літаральна тыдзень таму начальнік аператыўнага ўпраўлення галоўкамата Паветрана-касмінных сіл Расіі Аляксандр Ляпкін заявіў, што дакумент аб авіябазе ўжо ўзгоднены з беларускім бокам.

ЮЦ: Яны заўсёды так кажучы. І раней такое казалі. Гэта такая манера перамоваў.

«НН»: Нядаўна Аляксандр Лукашэнка на перамовах з Ільхамам Аліевым сказаў, што «свет ашалеў». Наколькі доўга Беларусь зможа захоўваць нейтралітэт у такім свеце?

ЮЦ: Я лічу, што сітуацыя даволі адкрытая. Адкрытая ў тым сэнсе, што яшчэ не прадвызначаная. Пазіцыя Беларусі на дэскаляцыю канфліктаў уплывае на рэжым, дапамагае эскалацыю стрымліваць. Чым больш акуратна мы сябе будзем паводзіць, пры гэтым не правакуючы ўсходніх партнёраў, тым даўжэй можна пазбягаць канчатковай эскалацыі ў нашым рэжыме. І другі момант у тым, што ёсць шмат пераменных у нашай сітуацыі. На сёння падыходзіць дэдлайн

Цытата

Лукашэнка: Свет ашалеў

«Свет ашалеў. Вы бачыце, што адбываецца. І ў гэтым бурным, непрадказальным свеце нам сёння жыць, а дакладней нават выжываць. І мы трымаць павінны адзін аднаго для таго, каб супрацьстаяць тым пагрозам, якія сёння існуюць у свеце. Мы пра гэта таксама казалі, і гэта не ўтойваем», — сказаў Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з прэзідэнтам Азербайджана Ільхамам Аліевым у Мінску.

па мінскіх пагадненнях, які павінны ці быць выкананы, ці прызнаны, што невыкананы. Другое вядзе за сабой санкцыі дадатковыя супраць Расіі. Рэзкае пагаршэнне сітуацыі мо-

жа адбыцца літаральна заўтра. Мы павінны спадзявацца, што на міжнароднай арэне прастора для перамоваў, разумнага дыялогу яшчэ захоўваецца.

Гутарыў Зміцер Панкавец

Чым займаецца Таццяна Караткевіч?

«Выбары» скончыліся, і перастала гучаць прозвішча былой кандыдаткі ад кампаніі «Гавары праўду». «НН» вырашыла прасачыць, чым жыла апошнія паўтара месяца Таццяна Караткевіч.

Амаль адразу пасля выбараў Таццяна Караткевіч разам з кіраўніком свайго перадвыбарчага штаба Андрэем Дзмітрыевым наведаль Брусель і Вашынгтон, там яны мелі сустрэчы з еўрапейскімі чыноўнікамі і еўрапарламентарыямі, а таксама з прадстаўнікамі Дзярждэпартамента ЗША.

«Самае галоўнае сёння для нас — захаваць падтрымку ў грамадстве нашых ідэяў, якія ёсць на сёння, і зрабіць так, каб

да 2020 года яна захавалася і мы ўжо не стартвалі з нуля, як у папярэднія кампаніі, а ўжо мелі падтрымку як лідараў, так і праграмаў», — сказала Караткевіч у Вашынгтоне.

У кастрычніку Караткевіч запісала відэазварот з нагоды Дня памяці ахвяр палітычных рэпрэсій. Праўда, на акцыю, якую 29 кастрычніка ладзіў Мікалай Статкевіч ля будынка КДБ, яна не прыйшла. Не было Караткевіч і на шэсці на Дзяды ў Курапаты.

Лістапад для Караткевіч пачаўся наведаннем «Кастрычніцкага эканамічнага форуму», дзе яна была адзіным апазіцыйным палітыкам сярод слухачоў. Не абмінула яна і адкрыццё кінафестывалю «Лістапад». Пра выступ Караткевіч з залы на адкрыцці нават узгадалі на афіцыйным сайце фестывалю. Увогуле ж, наведваць культурныя і спартыўныя мерапрыемствы стала добрай традыцыяй для палітыка. Яна была на канцэрце памяці Рыгора Барадудзіна

і Генадзя Бураўкіна ў філармоніі, а таксама на гульні «Крумкачоў», калі каманда афармляла выхад у вышэйшую лігу.

7 лістапада ў актавай зале гатэля *Crocote Plaza* адбыўся ўстаноўчы сход «Гавары праўду», на якім прысутнічала 65 чалавек. Па яго выніках Таццяна Караткевіч стала кіраўніком арганізацыі. Афіцыйная пасада Андрэя Дзмітрыева цяпер гучыць так: «старшыня Рэспубліканскай рады «Гавары праўду». На гэтым пасаджэнні Таццяна Караткевіч агучыла, што «ГП» будзе фарміраваць «спіс ТаК» — будучых кандыдатаў у дэпутаты ад апазіцыі на парламенцкіх выбарах 2016 года. Паводле яе словаў, гэты спіс будзе фарміравацца незалежна ад партыйнай прыналежнасці вылучэнца.

30 кастрычніка былі названыя прозвішчы 10 першых прадстаўнікоў «Гавары праўду» на парламенцкіх выбарах. Імі сталі рэгіянальныя актывісты з Заслаўя, Магілёва, Мікашэвіч і

Таццяна Караткевіч з актывістамі сацыял-дэмакратычнай партыі.

іншых гарадоў.

Пазней Караткевіч агучыла ідэю правядзення перадвыбарчых агульнаацыянальнага форуму, які б аб'яднаў прыхільнікаў «мірных пераменаў». Праўда, пакуль не называюцца даты, калі гэты форум можа быць праведзены.

«Гавары праўду» не далучылася да правацэнтрэсцкай кааліцыі, якую па патрабаванні еўрапейскіх

партнёраў дэкларавалі АГП, БНФ, хрысціянскія дэмакраты і рух «За Свабоду», аднак пазітыўна аданіла такое аб'яднанне.

А вось актуальныя падзеі ў свеце спадарыня Караткевіч не імкнецца каментавать. Напрыклад, яна так і не выказалася аб збіцці на мяжы Турцыі і Сірыі расійскага знішчальніка Су-24.

ЗП

Статкевіч з'ездзіў у Анголу

Былы палітвязень Мікалай Статкевіч наведваў Луанду ў Анголе, дзе праходзіла сустрэча Сацыялістычнага Інтэрнацыяналу. Некалі Статкевіч узначаліваў Сацыял-дэмакратычную партыю ў Беларусі, якая мела ў Сацінтэрнаце дарэдчы голас.

«Кіраўніцтва Сацыялістычнага Інтэрнацыяналу шмат рабіла для майго вызвалення, — дзеліцца Статкевіч. — Ірэзалюцыі прымалі, і

генеральны сакратар Луіс Аяла, які сам пры Піначэце ў чылійскай турме сядзеў, у Беларусь прывязджаў у 2011 годзе. Мне казалі, што Луіс нават выходзіў на нашага Лукашэнка праз Ільхама Аліева. Таму калі Луіс патэлефанаваў і прапанаваў нам прыехаць, то я мусіў пагадзіцца.

Не абышлося без казуса — з-за маёй кепскай англійскай я недачуў і падумаў, што Рада адбудзецца ў

Лондане. А насамрэч — у Луандзе.

Бянтэжыла не колькі адлегласць (суткі лёту), а найбольш звесткі пра краіну. У Анголе 30 гадоў ішла вайна паміж прасавецкімі і пражоўднімі групамі. Першыя перамаглі. І ў выніку ў краіне 36 гадоў бяззменны прэзідэнт. Ангола здабывае шмат нафты і алмазаў. Таму займае сярэдняе месца ў свеце па ўзроўні ВУП. Але пры тым мае першыя месцы па карупцыі і

дзіцячай смяротнасці. Сярэдняя працягласць жыцця — 51 год.

Узнікла праблема маральнага характару — з інтэрнэту мы даведалься, што ў чэрвені ў Луандзе былі арыштаваныя 15 маладых людзей. За тое, што чыталі кнігу пра негвалтоўны супраціў. У лістападзе павінен быў пачацца суд над імі. Дэманстрацыя ў іх абарону была забаронена.

Таму пасля слоў удзячнасці калегам за салідарнасць я мусіў звярнуцца да ўладаў з просьбай аб вызваленні маладых люд-

зей. Рэакцыя на мой выступ прадстаўнікоў улады была вельмі негатыўнай. А прадстаўнікі партый суседніх краін потым увес час падыходзілі і дзякавалі «за праўду».

Адна дэталі — 80% пасажыраў самалёта з Луанды былі кітайскія «рабацкі». Пры тым што ангольцы пакінулі ў мяне ўражанне працавітых і стараных людзей. Як я зразумеў, улады набралі кітайскіх крэдытаў. У выніку краіна мае пазыкі, але не мае працы для сваіх грамадзянаў».

ЗП

Лукашэнка хоча перасадзіць беларусаў на кітайскія аўтамабілі

Аляксандр Лукашэнка правёў нараду па вытворчасці легкавых аўтамабіляў «Джылі» ў Барысаве. «Была пастаўлена задача — знайсці краіну, якая гатова нам дапамагчы на аснове іх і нашых тэхналогій стварыць прымальны аўтамабіль, аўтамабіль для нашага народа, каб ён і па якасці, і па цане быў для нас выгадны», — патлумачыў кіраўнік краіны.

Лукашэнка заявіў, што ў цяперашні час завод будуюцца, у тым ліку з удзелам кітайскага крэдыту. Планаўецца, што з запускам першай чаргі тут будзе выпускацца ў год да 60 тысяч аўтамабіляў і 120 тысяч з запускам другой чаргі.

«Самае галоўнае: дзе будзем прадаваць? Ці будзе рынак для нашых аўтамабіляў? — звярнуўся Аляксандр Лукашэнка да чыноўнікаў. — Зразумела, унутраны рынак мы забяспечым, створым адпаведныя ўмовы». Ён спадзяецца, што «Джылі» — дакладней «БелДжы», ягоны беларускі брэнд — стане беларускім народным аўтамабілем. Пакуль жа брэнд спрабуе заваяваць месца хача 6 на беларускім рынку.

Паводле падлікаў аналітычнага агенцтва «Аўтостат», марка займае 10-е месца па продажах новых аўтамабіляў за студзень-кастрычнік гэтага года, адстаючы ў разы ад лідараў.

Што да канкрэтных мадэляў, два аўто ад «Джылі» займаюць 19-е і 20-е месца ў адпаведным рэйтынгу.

Ягор Марціновіч

Самая папулярная мадэль «Джылі» — «Эмгранд» — каштуе ад \$12500

«Джылі» прадае ў Беларусі тры мадэлі.

Джылі SC7 — аўто эканомкласа коштам ад \$8500, аналаг танных мадэляў «Шкоды» і «Фальксвагена», якія карыстаюцца большай папулярнасцю ў беларусаў. Гэта аўто з рухавіком 1,8 л магутнасцю 126 к.с. з механічнай каробкай перадач.

Джылі LC Крос — кампактны ўседарожнік-хэтчбек, які каштуе ад \$6100. Рухавік тут маленькі, усяго 1,3 л магутнасцю 85 к.с.

Джылі Эмгранд Х7 — кампактны красовер, які, у адрозненне ад іншых «Джылі», можа мець паўаўтаматычную каробку перадач. Рухавік тут большы, 2 л, магутнасцю 139 к.с. Колы высокія, таму можна катацца па дрэннай дарозе.

Лічба продажаў новых аўтамабіляў (з улікам лёгкіх камерцыйных мадэляў)*

	Марка	Колькасць	Доля рынка
1	Рэно	6881	16,5%
2	Фальксваген	5169	12,4%
3	Хёндэ	4767	11,4%
4	Нісан	4087	9,8%
5	Кія	3493	8,4%
6	Лада	2679	6,4%
7	Шкода	2039	4,9%
...10	Джылі	983	2,4%

*продажи за студзень-кастрычнік 2015 года

Самыя папулярныя мадэлі ў продажах новых аўтамабіляў*

	Мадэль	Колькасць
1	Фальксваген Пола	3849
2	Хёндэ Акцэнт	3449
3	Рэно Сандэра	2051
4	Рэно Логан	1989
5	Рэно Дастар	1922
6	Кія Рыа	1782
7	Нісан Альмера	1727
...19	Джылі Эмгранд	481
20	Джылі SC7	422

*продажи за студзень-кастрычнік 2015 года

У «Драздах-2» прапануюцца пабудаваль пяць новых катэджаў...

...Аднак іх ужо размеркавалі.

У Мінску працягваецца грамадскае абмеркаванне забудовы раёна былой вёскі Вяснінка, дзе за апошнія гады чыноўнікам раздалі некалькі дзясяткаў надзелаў пад будаўніцтва прыватных дамоў. Гэты раён атрымаў неафіцыйную назву «Дразды-2».

Асноўную ўвагу распрацоўшчыкі праекта дэталёнага планавання надаюць сацыяльна-забаўляльным аб'ектам — гатэлю, тэніснаму цэнтру, цэнтру мастацкай гімнастыкі...

Аднак насельніцтва цікавіцца не гэтым. У «Драздах-2» запланаваныя новыя ўчасткі пад будаўніцтва. Таму гараджане, чые дамы ідуць пад знос, просіць выдзельці ім гэту зямлю ў якасці кампенсацыі.

«Наша Ніва» прааналізавала ранейшую карту забудовы і тую, якая, найхутчэй, будзе прынята па выніках грамадскага абмер-

кавання нягледзячы на абурэнне грамадзянаў.

Паводле дакумента, прадугледжана стварэнне пяці новых участкаў пад катэджы, адзін з іх — на беразе вадасховішча.

Хто атрымае магчымасць пабудаваль катэджы?

«Яны ўжо размеркаваны і аформлены», — патлумачыла прадстаўніца «Мінскграда» Вольга Філатава, адказваючы на пытанне пра ўчасткі, спраектаваныя ў «Драздах-2».

Такім чынам, мінчукі, чые прыватныя дамы ідуць пад знос, не змогуць прэтэндаваць на месца ў Вяснінцы.

Без элітнай нерухомасці ў Драздах пакуль заставаліся старшыня Мінгарвыканкама Андрэй Шорац, старшыня Мінаблвыканкама Сямён Шапіра, старшыня Следчага камітэта Іван Наскевіч, міністр юстыцыі Алег Сліжэўскі, міністр інфармацыі Лілія Ананіч і некаторыя іншыя высокія чыноўнікі.

ЯМ

Мінгандлю ўзмоцніць кантроль за дакладнасцю рэкламы

Міністэрства гандлю Беларусі мае намер узмацніць кантроль за дакладнасцю рэкламы. Пра гэта заявіла намесніца міністра гандлю Ірына Наркевіч.

«Мінгандлю мае намер узмацніць кантроль за рэкламай, перш за ўсё, за яе верагоднасцю. У першую чаргу гэта тычыцца інфармацыі аб цане і ўласцівасцях тавараў і паслуг», — адзначыла яна.

У прыватнасці, яна прывяла факты, калі падчас маштабных распродажаў гандаль, у тым ліку інтэрнэт-крамы, паказвае завышаны працэнт зніжкі. Пры гэтым намеснік міністра заявіла, што міністэрства мае намер дзейнічаць акуратна і ўзважана падыходзіць да вырашэння пытанняў аб адказнасці. Стаўка мае быць зроблена на павышэнне прававой

Намесніца міністра гандлю Ірына Наркевіч выступае за большы кантроль сумленнасці ў гандлі.

пісьменнасці зацікаўленых асоб. Змяненняў у закон аб рэкламе ў найбліжэйшы час уносіць не планаўецца. «Цяпер самае галоўнае для бізнэсу — стабільнасць, павінны быць зразумелыя правілы гульні», — падкрэсліла чыноўніца.

Еўра можа стаць таннейшым за даляр ужо ў студзені 2016 года

Курс еўра можа знізіцца да 0,8255, заявіў адказны за інвестыцыйныя рашэнні *Deutsche Bank* эканаміст Ульрых Штэфан. Эксперты аднаго з найбуйнейшых інвестыцыйных банкаў *Goldman Sachs* прагназуюць, што еўра будзе каштаваць танней за даляр

ужо да студзеня 2016 года.

Удзельнікі рынку настроены на тое, што на наступным пасяджэнні кіраўніцтва Федэральнай рэзервай сістэмы ЗША 15—16 снежня будзе абвешчана аб даўно чаканым пачатку цыкла павышэння працэнтных ставак у Амерыцы,

што спрыяе зніжэнню курсу еўра.

Акрамя таго, Еўрапейскі цэнтральны банк выказваўся за тое, каб працягнуць і пры неабходнасці пашырыць палітыку танных грошай. На 01.12 курс даляр/еўра скла-

дае 1,06.

Dw.de

Жонка Калаўра пайшла на павышэнне

Цяпер яна выканаўчы дырэктар банка, які належыць Нацбанку.

Ларыса Калаўр, жонка старшыні Нацбанка Паўла Калаўра, паднялася па кар'ернай лесвіцы. Раней яна была галоўным бухгалтарам банка «Масква-Мінск», цяпер жа яе

асоба пазначаная як выканаўчы дырэктар таго ж банка.

Яшчэ ад пачатку года Міжнародны валютны фонд раіў Нацбанку пазбавіцца банка «Масква-Мінск». Гэтую фінансавую арганізацыю беларуская дзяржава выкупіла за \$55 мільёнаў у расійскіх уласнікаў, бо тая аказалася пад санкцыямі Еўрасаюза.

ЯМ

Сцісла

Квартплата нязначна падаражала

30 лістапада ўрад прыняў пастанову, паводле якой з наступнага дня выраслі тарыфы на большасць камунальных паслуг. Электраэнергія, ацяпленне і газ падаражалі на 3,8%. Па-ранейшаму абмяркоўваецца, ці варта з 1 студзеня павышаць тарыфы на 20% праз спяганне з насельніцтва падатку да даную вартасць.

Юань стаў рэзервай сусветнай валютай

Міжнародны валютны фонд уключыў кітайскі юань у кошык рэзервовых валют. У гэтым спісе раней былі даляр, еўра, брытанскі фунт стэрлінгаў і японская ена.

Валютная выручка Беларусі знізілася на \$9 мільярдаў

Эканоміка Расіі абвалілася разам з цэнамі на нафту і ў выніку санкцый за Украіну. А беларуская гаспадарка была прывязаная да расійскай. Таму за студзень—кастрычнік валютныя ўліванні скараціліся ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года на \$4,6 мільярда, ці на 30,1%. Агулам жа выручка ўпала на 9 млрд.

Падаткавікі прапануюць беларусам выйграць да 5 мільёнаў

Для гэтага трэба захаваць любы чэк і падаць заяўку на

ўдзел у рэкламнай гульні «Касавы чэк як ігравы квіток». Правілы размяшчаны на сайце Міністэрства па падатках і зборах. Рэкламная гульня пройдзе з 1 па 27 снежня ў гандлёвых цэнтрах пяці гарадоў: у Брэсце («Лагуна»), Гродна («Old City»), Слуцку («Маяк»), Магілёве («Магніт») і Мінску («Экспабел», «Замак» і «Новая Еўропа»).

Самая буйная прыватная кампанія Светлагорска банкрутуе

Па заяве падатковай інспекцыі Эканамічны суд Гомельскай вобласці распачаў справу аб банкруцтве самага вядомага бізнэсу рэгіёна — кампаніі «Белая Русь», якая належыць Пятру Кузьмянку. З лістапада па сярэдзіну лютага на «Белай Русі» будзе дзейнічаць ахоўны перыяд, прызначаны судом.

На змену Кіпру галоўным інвестарам у Расею сталі Багамы

Паводле звестак Банка Расіі, за першую палову 2015 галоўным інвестарам у Расею сталі Багамскія астравы, а не Кіпр, як было раней. У выглядзе прамых замежных інвестыцый у Расею за першую палову 2015 паступіла \$4,3 млрд — гэта зусім малая сума, з улікам аб'ёмаў расійскай эканомікі. Для параўнання, у 2013 годзе яна складала \$69 мільярдаў.

ЯМ, СГ

Ярмошына, Ермакова і Шчоткіна расказалі пра свае зарплаты і пенсіі

Якія даходы маюць беларускія чыноўнікі?

«Паколькі я яшчэ працую, то атрымліваю агульнаграмадзянскую пенсію, — кажа старшыня ЦВК Лідзія Ярмошына. — Яе памер цяпер — 3,2 мільёна рублёў, натуральна, ён будзе іншы (пры завяршэнні працоўнай дзейнасці. — «НН»), але я не ведаю які. Калі ў мяне з'явіцца на гэта права, я звярнуся і мне палічаць. У мяне пенсія будзе 65% ад акладу. Але ў любым выпадку я даўно зарабіла пенсію дзяржаўнага служачага, якая большая за звычайную». Праўда, выплачваць яе пачынаюць толькі ад таго моманту, калі дзяржаўны служачы перастае працаваць.

Па словах Ярмошынай, яе зарплата складае «каля 20 мільёнаў».

Апроч таго, Аляксандр Лукашэнка ў канцы лістапада прысвоіў Ярмошынай найвышэйшы клас дзяржаўнага служачага. Гэта дазволіць ёй атрымліваць даплату да заробку.

Адметна, што, паводле заканадаўства, старшыня ЦВК не ўваходзіць у спіс пасадаў, якія могуць атрымаць найвышэйшы клас.

«У мяне пенсія па дзяржслужбе — 8,5 мільёна рублёў. Пенсія добрая, можна на гэты грошы пражыць пенсіянеру. Ужо не трэба шмат касцюмаў, абутку ці сумкі мяняць, можна хадзіць з тымі ж самымі, — прызнаецца экс-кіраўніца Нацбанка Надзея Ермакова. — Я адна, таму для мяне гэтых грошай цалкам да-

статкова. Калі б трэба было дапамагаць дзецям, то, вядома, было б складаней. Хоць ва ўсіх па-рознаму. Да прыкладу, маёй цётцы 80 гадоў, яна атрымлівае пенсію каля 3,2 мільёна рублёў. Яна і сябе забяспечвае, яшчэ дапамагае і маёй сястры».

Экс-кіраўніца Нацбанка не хавае, што ў яе ёсць «дапамога»: «Я ў «Белзнешэканамбанку» з'яўляюся старшынёй назіральнай рады, маю дадатковую капейчыну».

Акрамя таго, Надзея Ермакова эканоміць на гародніне, якую вырошчвае на сваім агародзе: «Увесну ў мяне з'явіўся прысядзібны ўчастак у доме, які ў Мінску, руж там яшчэ няма, але дрэвы ўжо ёсць, і агуркі вырошчвала, і памідорчыкі ўжо свае нават закатала. Я з задавальненнем працую на зямлі. Замест падарожжаў я лепш буду працаваць на зямлі».

Міністр працы і сацыяльнай абароны Марыяна Шчоткіна не адказала, якую менавіта пенсію атрымлівае. Сказала толькі, што, «як і для ўсіх працуючых пенсіянераў, памер пенсіі выплачваецца абмежаваны, з каэфіцыентам 1,3». Адметна, што міністэрства працы заклікае стальных беларусаў не афармляць пенсію адразу, а назапашваць яе. А вось сама Шчоткіна ініцыятыву не падтрымала і напрасіла плаціць ёй грошы адразу.

Паводле Дзімітрыя Бобрыка, Finance.tut.by

Старшыня ЦВК
Лідзія Ярмошына
зарабляе каля 20
мільёнаў рублёў.

Ярмошына ляціць з сынам у Рым

Як толькі Еўрасаюз прыпыніў санкцыі супраць Лідзіі Ярмошынай, яна купіла пуццёўку ў Італію. Хоча пабачыць, як там «загінае Запад».

«Я 14 снежня збіраюся ту-

ды ляцець, назад — 21 снежня. У Рым. Ужо забраніравала авіябілеты і жыллё. І магу сказаць, што квіткі эканомкласу туды і назад каштуюць 357 еўра. Палячу з Мінска самалётам

«Белаویя», — падзялілася сваімі планами Ярмошына.

У Італію Ярмошына паляціць разам з сынам Аляксеем, ён у Рыме ўжо быў.

сг

Дурні

«Бдзяць»!

Гледачы канцэрта ў Оршы, прысвечанага 85-м угодкам Уладзіміра Караткевіча, магчыма, нічога і не заўважылі. Бо да самага пачатку іх не пускалі ў залу, пакуль мянялі афармленне сцэны, адмыслова зробленае да юбілею пісьменніка-земляка.

Загадчыца раённага аддзела ідэалогіі, культуры і па справах моладзі Ганна Святлова ўбачыла ў афармленні сцэны традыцыйны арнамент, намалёваны чырвонай фарбай на белым фоне. І заявіла, што здалёк гэта можна прыняць за «апазіцыйны» бел-чырвона-белы сцяг. Тэхнічныя работнікі гарадскога цэнтру культуры мусілі выконваць тэрміновы загад — завешваць арнамент стылізаванымі ручнікамі. Але былі настолькі здзіўленыя, што не маглі не падзяліцца ўражаннямі са сваімі знаёмымі. І цяпер у Оршы шырока абмяркоўваюць, наколькі «асцярожнічае» чыноўніца, калі нават арнамент падаецца ёй «красмольным». Асабліва ўражае, што такія перасцярогі праявіліся ў адмысловы для ўсіх аршанцаў

дзень — 26 лістапада, на ўгодкі пісьменніка-земляка Уладзіміра Караткевіча.

Яшчэ пра адну перасцярогу аматары беларускага мастацтва даведліся 27 лістапада. Аказваецца, Ліна Гатоўская, дырэктарка музея Уладзіміра Караткевіча, нечакана адмяніла канцэрт Сяргея Доўгушава, артыста дзяржаўнай філармоніі, удзельніка *Harmonic Style Project*, *SD* і групы «Вурай». Спявак расправёў, што атрымаў афіцыйнае запрашэнне выступіць, скарэктаваў для гэтага свой канцэртны графік і раптам за дзень да канцэрта атрымаў адмову па электроннай пошце. Разам з прабачэннямі дырэктарка музея патлумачыла артысту прычыны: маўляў, літаральна напярэдадні былі ўнесены змены ў праграму, і замест яго вырашана было ўключыць у канцэрт іншых, мясцовых выступоўцаў.

Дарэчы, Сяргей Доўгушаў таксама лічыць сябе «мясцовым» — ён нарадзіўся на Аршаншчыне, не аднойчы тут выступаў, у тым ліку і ў музеі Уладзіміра Караткевіча.

Spring96.org

Цікава ведаць

Падарунак? Плаці падатак

Абкладаюцца падаткам падарункі на суму 43,66 мільёна рублёў і больш (дамы, кватэры, машыны). Падаткам не абкладаюцца падарункі бацькоў дзецям, дзяцей — бацькам, родных братоў і сячцёр — між сабой. А вось падарунак жаніха нявесце падаткам абкладаецца. Бо жаніх юрыдычна — не сваяк.

Морава: «Мае словы перакруцілі! Я не казала, што дэкрэт трэба скараціць!»

Сустаршыня Беларускага саюза жанчын, былы міністр працы і сацыяльнай абароны Антаніна Морава трапіла пад увагу СМІ. Сайты масава цытавалі яе словы, што «трохгадовы дэкрэтны адпачынак — гэта марнатраўства».

Аднак сама Морава ў інтэрв'ю «Нашай Ніве» сцвярджае, што яе словы перакруцілі.

Антаніна Морава: Я ў прынцыпе не магла гэтага сказаць! Я сказала, што перыяд дэкрэту ў нас вялікі — тры гады. Такое толькі ў нас і ў Расіі. Прычым там аплачваюць 1,5 года, а ў нас усе 3. Да таго ж мы нядаўна павялічылі памер дапамогі, і гэта добра, бо за кошт гэтага павялічылі нараджальнасць, плюс ільготы на жыллё паўплывалі...

Так, я ўзгадвала, што жанчыны нярэдка выходзяць з дэкрэту раней па розных прычынах. Хтосьці заклапочаны кар'ерай, ці не хапае грошай сям'і — ёсць і такая нагода.

«НН»: Дык, можа, трэба неяк павялічыць тыя выплаты? Вы ж самі прызнаеце, што бракуе грошай. Што такое сёння тры мільёны? Менш за \$200.

АМ: Для гэтага павінны быць сродкі ў дзяржавы. А тры мільёны — дык за тры мільёны сёння і на працу не так проста ўладкавацца, калі вы ведаеце.

«НН»: Вы лічыце, што гэта дастатковая сума?

АМ: Я кажу, што ёсць такія сем'і, якія вырашаюць, што жанчына павінна пайсці на працу, каб кар'ера яе не спынялася. І каб больш грошай было ў сям'і, бо і кватэру хо-

чацца, і хочацца мець і іншыя дабrotы, тут нічога дрэннага няма. А вось каб далей дапамагчы гэтым людзям, калі жанчына раней хоча выйсці на працу, трэба развіваць сямейную інфраструктуру.

«НН»: Дык ці можа дзяржава павысіць гэтыя выплаты?

АМ: Можна, і можа, але яны павінны быць адраснымі. Можна зрабіць кампенсацыі, калі набылі штосьці для дзіця, прынеслі квіток, і людзям вяртаюць грошы. Гэта складаны механізм, але яго можна стварыць.

«НН»: Вы казалі, што крызісу сям'і сёння няма... Але ў сёлетнім інтэрв'ю газеце «Звязда» ўзгадвалі, што 40% шлюбаў сканчаюцца разводам, а 40% сем'яў —

няпоўныя. Ці гэта не крызіс?

АМ: Трэба глядзець, што разумець як крызіс. У нас крызісу няма ў тым плане, што нараджальнасць павысілася. А няпоўныя сем'і — гэта дрэнна, канечне.

Улад Швядовіч

Антаніна Морава

Нарадзілася ў 1950 у Валгаградскай вобласці Расіі. Працавала ў Інстытуце эканомікі Акадэміі навук БССР, Дзяржплане, начальнікам эканамічнага ўпраўлення Адміністрацыі прэзідэнта. Міністр працы і сацыяльнай абароны (2001—2006), член савета рэспублікі (2008—2012).

Мае двух сыноў.

Рассельгаснагляд уз’еўся на Беларусь

З Расіі сталі рэгулярна прыходзіць прэтэнзіі да беларускай прадукцыі.

Пагражаюць забараніць транзіт садавіны...

Рассельгаснагляд можа забараніць пастаўкі садавіны і агародніны праз Беларусь з краін, у якіх выяўлены падробленыя фітасанітарныя сертыфікаты. Пра гэта пішуць расійскія СМІ.

Паводле іх, рашэнне можа быць прынята па выніках перамоў кіраўніцтва ведамства з міністрам сельскай гаспадаркі і харчавання Беларусі Леанідам Зайцам. Яны мелі адбыцца ў аўторак 1 снежня.

Расія ўвяла санкцыі супраць паставак садавіны і гародніны з Еўрасаюза. тады еўрапейскія вытворцы сталі пастаўляць яблыкі, апельсіны, кветкі праз сертыфікаты іншых краін — Марока, Македоніі, Туніса, Сербіі ды іншых.

...узлі ў палон партыі беларускіх сыроў

Рассельгаснагляд арыштаваў партыі беларускіх сыроў з-за павышанага ўтрымання ў іх кансервантаў, паведамілі ва ўпраўленні ведамства па Бранскай і Смаленскай абласцях.

«Аналіз вынікаў даследаванняў па кантролі за бяспекай прадукцыі жывёльнага паходжання, што паступае з Рэспублікі Беларусь у Расійскую Федэрацыю, сведчыць пра недастатковы кантроль за выкарыстаннем кансервантаў у сырах», — сцвярджаюць у Рассельгаснаглядзе.

Так, рэферэнтны цэнтр Рассельгаснагляда выявіў дваіное перавышэнне масавай долі кансерванту (натрыю азотнакіслага E251), утрыманне якога нарміруецца ТР МС 029/2012 «Патрабаванні бяспекі харчовых дабавак, ароматызатараў і тэхналагічных дапаможных сродкаў», у сыры «Тыльзітар» 45% (ААТ «Рагачоўскі МКК») і сыры *Pesto green* з базілікам і часнаком (ААТ «Малочная кампанія «Навагрудскія дары»).

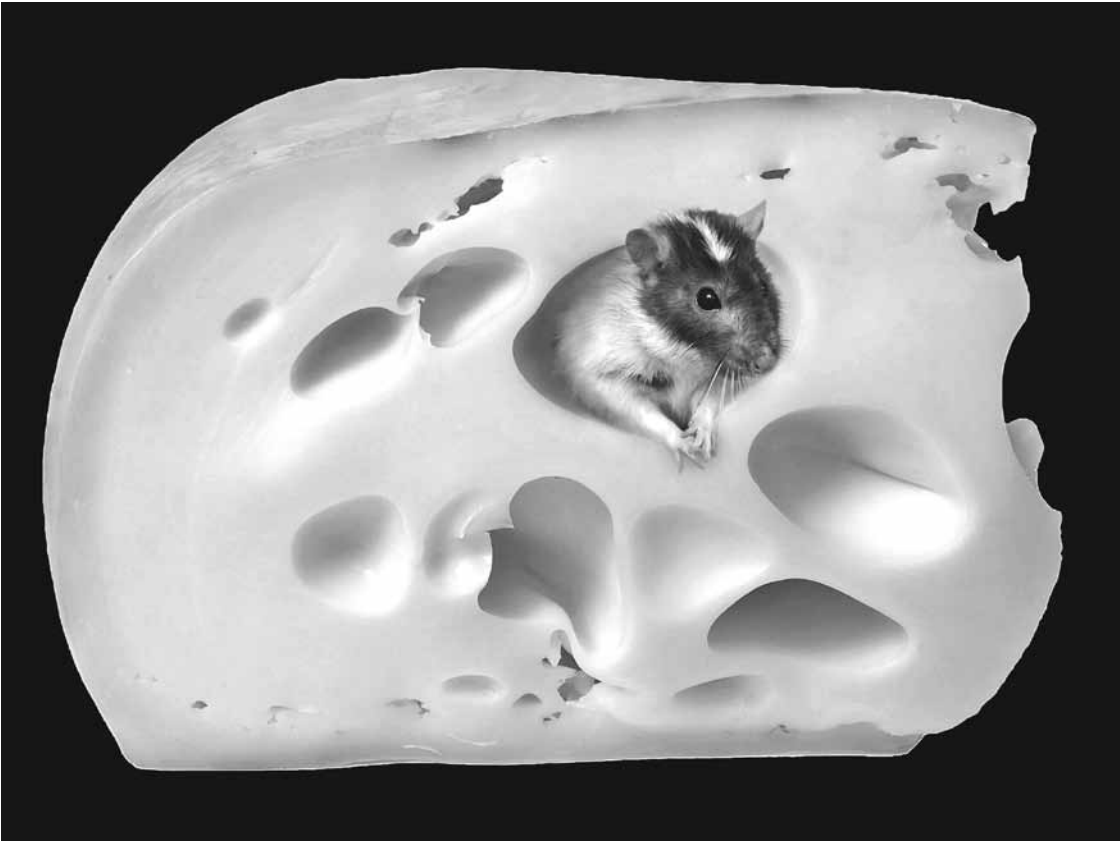
Узоры прадукцыі былі адабраныя падчас кантролю ў пунктах папярэдняга інфармавання «Красная Горка» і «Красны Камень». Усе грузы суправаджаліся дэкларацыямі аб адпаведнасці і ветэрынарнымі суправаджальнымі дакументамі, выдадзенымі кампетэнтнымі органамі Беларусі.

Упраўленне Рассельгаснагляда накіравала заяўнікам прадпісанні аб прыпыненні дзеяння дэкларацый аб адпаведнасці названых вышэй гатункаў сыроў. Малочная кампанія «Навагрудскія дары» ўжо адрэагавала на прэтэнзіі аб якасці і бяспецы серыйнай партыі і дала гарантыі аб недапушчэнні падобнай сітуацыі ў далейшым.

«Вытворцам харчовых прадуктаў трэба мець на ўвазе, што ўкараненне ў вытворчасць новых тэхналогій можа стаць прычынай выяўлення рызык зніжэння бяспекі харчовых прадуктаў пры ігнараванні патрабаванняў тэхнічных рэгламентаў Мытнага саюза», — рэзюмуе Рассельгаснагляд.

...затрымалі партыю беларускай жытняй мукі

Рассельгаснагляд затрымаў партыю беларускай жытняй мукі, паведамляе ўпраўленне ведам-

ства па Цвярской і Пскоўскай абласцях.

Спецыялісты аддзела каранціннага фітасанітарнага кантролю на дзяржаўнай мяжы Расійскай Федэрацыі затрымалі машыну ў фітасанітарным кантрольным пункце Пскоўскай вобласці з партыяй жытняй мукі вагой 19,98 тоны.

Прычына затрымання — неадпаведнасць нумара транспартнага сродку, указанага ў фітасанітарным сертыфікаце, і ўстаноўленага пры аглядзе, што з’яўляецца парушэннем п. 3.7.2 палажэння аб парадку ажыццяўлення каранціннага фітасанітарнага кантролю (нагляду) на тэрыторыі Мытнага саюза, зацверджанага рашэннем Камісіі Мытнага саюза ад 18 чэрвеня 2010 года № 318.

Груз вернуты ў Беларусь.

...забараняюць беларускую малочную і рыбную прадукцыю

Па выніках праверак Рассельгаснаглядам у перыяд з 19 па 23 кастрычніка прынята рашэнне прыпыніць пастаўкі малочнай і рыбнай прадукцыі з 13 прадпрыемстваў Беларусі.

Рассельгаснагляд праінфармаваў ветэрынарную службу Беларусі аб неабходнасці ўвесці часовыя абмежаванні на пастаўкі прадукцыі 13 з 15 праінспектаваных прадпрыемстваў: васьмі рыбаперапрацоўчых і пяці па вытворчасці гатовай малочнай прадукцыі», — гаворыцца ў паведамленні.

Адначасова

Расія «выявіла» ў турэцкім мясе лістэрыі. Рассельгаснагляд уведзіць абмежаванні на пастаўку мясной прадукцыі.

Абмежаванні будуць накладзеныя на мяса птушкі з турэцкага прадпрыемствы *Standart Gida Sanayi ve Ticaret*, нібыта ў сувязі з выяўленнем у мясе птушкі лістэрыі. Абмежаванне ўводзіцца з 1 снежня 2015 года.

Раней Рассельгаснагляд абмяжоўваў пастаўкі беларускай малочкі, малдаўскай садавіны і грузінскіх мінеральных вод, нібыта за санітарныя парушэнні,

хоць гэтая прадукцыя вылучаецца выдатнай якасцю. Абмежаванні супадалі з перыядамі, калі Расія выстаўляла гэтым краінам палітычныя прэтэнзіі.

Сама Расія не пакрывае сваіх патрэб у прадуктах, хоць з’яўляецца краінай з найбольшай у свеце тэрыторыяй і мае рэгіёны з шыкоўнымі чарназёмнымі глебамі. Яна вымушаная імпартаваць як мяса, так і малако, і гародніну.

Пры гэтым спрабуе выкарыстоўваць імпортныя патокі ў сваіх палітычных мэтах.

А што ж добрае, калі беларускае кепскае? «Іранскі сыр»

Рассельгаснагляд разлічвае завяршыць працэс узгаднення паставак сыру з Ірана да канца бягучага года, перадае РІА «Новості» са спасылкай на кіраўніка Федэральнай службы па ветэрынарным і фітасанітарным наглядзе Сяргея Данкверта.

«Мы чакаем, што да Новага года «адкрыем» іранскія прадпрыемствы па пастаўках сыру», — сказаў Данкверт. Ён паведаміў, што з іранскім бокам былі падпісаныя папярэднія дакументы і канкрэтызаваны абавязкі па пастаўках.

Раней Рассельгаснагляд анансаваў з’яўленне на паліцах расійскіх крам іранскага сыру. Як адзначылі ў ведамстве, сыры з Ірана на здзіўленне добрыя і яны прайшлі ўсе праверкі.

У попа была собака...

У Расіі разгортваецца антытурэцкая кампанія.

Сідорскі: Спробы прычапіцца ўжо набілі аскаму

Беларусь пастаўляе ўсе высака якасныя прадукты, і толькі па ДАСТАх. «І ўсё, што спрабуе нехта выявіць — на нейкім там кірмашы ў Омску, ужо ўсім набілі аскаму».

Пра гэта заявіў *Tut.by* член Калегіі (міністр) па прамысловасці і аграпрамысловым комплексе Еўразійскай эканамічнай камісіі Сяргей Сідорскі ў кулуарах Х міжнароднай канферэнцыі «Еўразійская эканамічная інтэграцыя» ў Маскве.

Беларуска-расійскія канфлікты адносна паставак тых ці іншых прадуктаў харчавання ён заклікаў не называць «гандлёвымі войнамі». «Не трэба пра вайну! Вайна — гэта ў Сірыі. Сканчайце кідацца такімі жорсткімі фармулёўкамі. Ёсць пытанні, якія сёння перашкаджаюць свабоднаму руху тавараў. Трэба сядзець і дамаўляцца, а не даводзіць да крайнасцей».

«Усе супакоіліся, працуюць, але зноў камусьці карціць! Камусьці цікавы пальмавы алей — гэтую тэму спрабуюць навізаць усім. Не трэба Беларусі навізаць гэтыя пытанні», — кажа Сідорскі. Пры гэтым экс-прэм’ер Беларусі мяркуе: «Правільна наш прэзідэнт Аляксандр Рыгоравіч кажа: гэта ўсё наноснае, гэта сыхдзе. Галоўнае сёння — выразна рухацца ў абраным кірунку ўласнага развіцця і інтэграцыі».

Сяргей Гезгала

Злоты і рубель

Піша Сяргей Лябецкі, Еўрапейская даследніцкая асацыяцыя Oikonomos.

Ці нагадвае беларуская дэнамінацыя 2016 года польскую дэнамінацыю 1995-га?

У чымсьці, безумоўна, нагадвае. Па-першае, у абодвух выпадках спроба перайсці да больш «стабільных грошай». У Польшчы гэта спроба была паспяховай. Па-другое, дэнамінацыя і там, і тут у адносінах 10 000:1. Трэцяе падабенства — банкноты для Польшчы ў 1994 і для Беларусі ў 2009 друкаваліся ў Англіі.

На гэтым падабенстве заканчваюцца. Азначаныя дэнамінацыі праводзіцца ў прынцыпова розных умовах. У Польшчы ў 1994 годзе дэнамінацыя стала адным са складнікаў рынкавых рэформ. Пасля «шокавай тэрапіі» Балыцэровіча пачала будавацца сацыяльная рынкавая гаспадарка. Стабільныя грошы — адзін з яе важных прынцыпаў. Дарэчы, у 1997 годзе была прынята канстытуцыя, у 20 артыкуле якой была запісана: «Сацыяльная рынкавая гаспадарка, якая абапіраецца на свабоду гаспадарчай дзейнасці, прыватную ўласнасць, а таксама на салідарнасць, дыялог і супрацоўніцтва сацыяльных партнёраў, з’яўляецца асновай эканамічнага ладу Польскай Рэспублікі». Менавіта ў гэтым кірунку ішлі паспяховыя рэформы.

Прыватны сектар у Польшчы вырабляў у 1994 годзе ўжо больш за 50% ВУП і ў ім было занята больш за 60% працаўнікоў. Рынкавая ў аснове гаспадарка добра працуе, менавіта калі інфляцыя нізкая (да 3—4 % у год). Ад цэнтральнага банка не патрабуюцца звышнамаганніў для гэтага.

Польскія злотыя ўзору 1994 года за 20 гадоў абясцэнніліся менш, як беларускі рубель за адзін толькі 2011 год.

У Беларусі эканоміка застаецца паранейшаму пераважна каманднай з дамінуючым дзяржаўным сектарам (ка-

Польскія злотыя ўзору 1994 года за 20 гадоў абясцэнніліся менш, як беларускі рубель за адзін толькі 2011 год

ля 70%). У такіх умовах дэнамінацыя мае толькі псіхалагічны сэнс, што таксама вельмі важна, але не дастаткова.

Тут магчымыя два сцэнары развіцця падзей. Першы, найбольш імаверны: інфляцыя істотна не паменшае, і «нулі» зноў будуць нарастаць, а манеты можна будзе здаваць як лом каляровых металаў.

Камандная эканоміка патрабуе крэдытнай эмісіі для пераразмеркавання сродкаў на карысць неэфектыўных, але з пункту гледжання ўлады важных для народнай гаспадаркі прадпрыемстваў.

Другі сцэнар — спроба падавіць інфляцыю рознымі даступнымі сродкамі. Ва ўмовах каманднай эканомікі гэта прывядзе да значнай рэцэсіі, то бок спаду, які і без таго ёсць і будзе працягвацца з-за эканамічных праблем Расіі ў сувязі з падзеннем цаны на нафту.

Акрамя ўмоў, беларуская дэнамінацыя адрозніваецца і ў тэхнічным плане.

У Польшчы на першым этапе, з 1 студзеня 1995 г., уведзіліся толькі новыя манеты і дробныя банкноты 10, 20 і 50 злотых. Буйныя банкноты былі ўведзеныя толькі ў ліпені 1995 года. Гэта была зроблена, каб непазбежныя памылкі не прыводзілі да значных страт у грамадзян. Такі досвед можна было б выкарыстаць і ў Беларусі, але пакуль што плануецца ўводзіць усе наміналы новых грошай адразу.

Такім чынам, беларуская дэнамінацыя 2016 мае падабенства ў некаторых дэталях да польскай дэнамінацыі 1995 года, але праводзіцца ў прынцыпова іншых умовах адсутнасці рэформаў. Гэта, найбольш імаверна, прывядзе толькі да кароткатэрміновага псіхалагічнага эфекту.

Хатні робат Jibo прыйдзе ў кожны дом?

Беларускі бізнэсовец Арбузаў інвеставаў у першага ў свеце «сацыяльнага робота».

Віталь Арбузаў інвестуе праз *Fenox Venture Capital* у найноўшыя тэхналогіі ў анлайне і афлайне. Сярод іншага, ён уклаўся ў *Jibo Inc.* — аўтара першага ў свеце «сацыяльнага робота». Як сказана ў паведамленні *FVC*, стратэгічныя інвестыцыі ў *Jibo Inc.* дазваляць пашырыць доступ хатніх гаспадарак да «сацыяльнага робота», а таксама дапамогуць кампаніі нарасці продажы на ключавых рынках.

Стартап *Jibo Inc.* з'явіўся ў 2012 годзе, у яго рамках ствараецца робат — хатні памочнік *Jibo*. Ён разумее каманды, нагадвае пра падзеі, фатаграфуе, трансліруе відэа і гук. Цікава, што на «твары» ў яго адлюстроўваюцца «эмоцыі» і іншая інфармацыя. Платформа пастаянна прырастае новымі сэрвісамі.

Як чакаюць распрацоўшчыкі і інвестары, у масавае карыстанне «сацыяльны робат» будзе запусчаны ў 2016 годзе і стане неад'емнай часткай кожнага дома. Стане такім «універсальным хатнім памочнікам»

ЯМ

Беларусь стварае ўласныя крылатыя ракеты «Бусел»?

Такую гіпотэзу выказала расійскае выданне «Бортовой журнал».

«І Беларусь, і ўкраінскія эксперты сыходзяцца ў меркаванні, што РСЗА «Паланэз» — толькі прамежкавая прыступка да стварэння Мінскам уласнага апэратыўна-тактычнага ракетнага комплексу, абсталяванага крылатымі ракетами беларускай вытворчасці (ёсць звесткі, што яны атрымваюць назву «Бусел»).

Сапраўды, абавязковай умовай для гарантванага

знішчэння вайсковых аб'ектаў на тэрыторыі праціўніка з'яўляецца эфектыўнае пераадоленне сістэмы СПА — тыповая задача для крылатых ракет», — піша выданне.

Магчымасці Беларусі па стварэнні сучасных высокадакладных ракет выклікалі б пэўныя сумненні, асабліва пасля анансавання РСЗА «Паланэз», калі б не некаторыя нюансы.

«Улічваючы залішне цесныя беларуска-ўкраінскія адносіны, перспектывы стварэння беларускай крылатай ракеты «Бусел» становяцца куды больш

выразнымі. Бо яшчэ ў пачатку 2012 года ўкраінскай кампаніі «Матор Січ» было прададзена 60% акцый Аршанскага авіярамонтнага завода. Якаказалася, адной умовай здзелкі, акрамя ўсяго іншага, была наладка вытворчасці газатурбінных рухавікоў. З улікам сучасных рэалій, відавочна, што ў Оршы рыхтуюцца (ці ўжо гатовыя) наладзіць выпуск ракетных рухавікоў МС-350 або МС-400 для патрэб Беларусі.

Дарэчы, менавіта на базе МС-400 Кітай у 2009 годзе стварыў уласную крылатую

ракету CJ-10, вельмі падобную на ўкраінскі аналаг «Каршун». Мабыць, не выпадкова Мінск выбраў Пекін у якасці партнёра па стварэнні сваёй рэактыўнай сістэмы залпавага агню — на гарызонце маячыць уласны ракетны комплекс», — піша аўтар артыкула.

Беларускім абароншчыкам ужо не ўпершыню ўдзельнічаць у праекце па стварэнні АТРК, абсталяванага крылатымі ракетами. Так, на міжнароднай выставе абароннай прамысловасці IDEAS-2008 Пакістан прадставіў мабільную пусковую ўстаноўку крылатых ракет *Babur* на шасі Мінскага завода колавых цягачоў МЗКЦ-79292. Сама ракета абсталявана ўсё тым жа МС-400.

«Падобна, што стварэнне Мінскам уласнай АТРК, абсталяванай крылатымі ракетами, толькі справа часу. Іншае пытанне, што прымусіла Беларусь ва ўмовах эканамічных цяжкасцяў фарсіраваць сваю ракетную праграму? Цалкам верагодна, што значная роля ў гэтым пытанні належыць узростанню напружанасці ў рэгіёне, а таксама нежаданню Масквы паставіць Мінску сучаснае ўзбраенне тыпу ЗРК С-400 або АТРК «Іскандэр», — гаворыцца ў артыкуле.

1 снежня кіроўцы на мінскай МКАД назіралі перамышчэнне найноўшай беларускай рэактыўнай сістэмы залпавага агню «Паланэз».

Тэндэнцыі

Адсяканне залатых рук

Піша Андрэй Скурко.

«Мы выйгралі грывкард, рыхтуемся ехаць у Амерыку. Тут я не бачу для сябе перспектывы», — кажа Леанід. Ён родам з-пад Вілейкі, працуе кіроўцам пагрузчыка ў вялікім мінскім дзяржаўным будтрэсце.

У Леаніда залатая рукі. Ён з пароды «гаспадароў». Яму як нажом па горле безгаспадарчасць і абыхавацца, якая пануе на ягоным прадпрыемстве.

У ЗША ён не прападзе: бос любой будаўнічай фірмы ўхопіцца за яго, пабачыўшы, як віртуозна Лёня кіруе цяжкім пагрузчыкам.

«Я хаджу на курсы польскай мовы. Буду здаваць на «карту паляка» і перабірацца туды», — кажа Аляксандр.

Ён родам з-пад Нясвіжа, а сам гаспадар малой фірмы пад Ракавам, займаецца копкай калодзежаў ды каналізацыі. Яго бізнэс дае працу людзям, робяць хутка і якасна. Але развіцця ў штосці большае за малую фірму перспектывы няма. У Польшчы Аляксандр не прападзе: мае правы кіроўцы на ўсе катэгорыі, разлічвае сесці на дальнабойную фуру.

Дазнаўся: паехаў у Каліфорнію і сантэхнік, які рабіў у мяне рамонт. Уся іх сям'я пратэстантаў з Ратамкі пад Мінскам — 7 дарослых братоў, унікальная брыгада няп'ючых сантэхнікаў і аддзелачнікаў — ужо ў Штатах. Адзін толькі застаўся тут, які пакуль нежанаты.

Леанід і Аляксандр — не 17-гадовыя. Абодвум за сорок, яны сямейныя, з дзецьмі, сувязямі, усталёваным побытам. Яны не лайдакі, не алкаголікі, не хамы, не халюшчыкі, якія якраз лёгка пазнаходзілі свае нішы ў сённяшняй калхознай беларускай мадэлі.

Леанід і Аляксандр — гэта соль нашай зямлі. На працы такіх яна стаіць. Гэта яны ствараюць асноўную частку нашага «ВУП». У пачатку XX стагоддзя такія вярталіся з Амерыкі ў сваю родную Беларусь. Зарабіўшы цяжкай працай грошы за акіянам, яны разлічвалі «купіць зямлю, прыдаць свой кут» і быць тут гаспадарамі. Сталін такіх выбіў.

І сёння такім тут ізноў некампфортна. Бесперспектыўнасць іх дастала.

«Дык можна ж зарабляць і тут», — спрабую я пераканаць Леаніда не з'язджаць.

«Можна, калі ўшэрую!» — кажа.

А ён хоча сумленна працаваць, а не так, як прынята ў будтрэстах.

Такі новы трэнд: следам за мазгамі тэхнічных геніяў краіна пазбаўляецца залатых працоўных рук.

А як жа польскія сантэхнікі, літоўскія будаўнікі, што працуюць ад Германіі да Ірландыі, спытае Вадзім Гігін. Працаваць, можа, працуюць, але на святы едуць да сваіх Малгажатаў і Данутаў у Плоцк ці Каўнас. А Леанід з Аляксандрам разлічваюць выязджаць з сем'ямі. Назаўжды.

І хочацца працытаваць сказанае, хоць і з іншай нагоды, адным з герояў Бабяля: «Хазяін, ты б'еш арлоў. З кім ты застанешся? Са смеццем?»

«Сенатар» Паўлоўскі выйшаў пад хатні арышт

Заснавальнік гродзенскай кампаніі «Біякам», сенатар Андрэй Паўлоўскі, з турмы выйшаў пад хатні арышт. Бізнэсмена ў канцы кастрычніка затрымаў КДБ.

«У ходзе расследавання крымінальнай справы выявіліся новыя акалічнасці, якія дазволілі змяніць яму меру стрымання», — сказаў прэс-сакратар КДБ Дзмітрый Пабяржын.

Па словах крыніцы *Tut.by*, Паўлоўскага выпусцілі, каб ён кіраваў прадпрыемствам, запусціў завод і шукаў грошы для пакрыцця шкоды дзяржаве ў поўным памеры. «Такая форма ўзаемаадносін цяпер агульнапрынятая: заплаціў — выйшаў, не заплаціў — не выйшаў. У каго ёсць уплывовыя заступнікі і досыць свабодных

рэсурсаў, надоўга там [СІЗА КДБ] не затрымаваюцца», — мяркуе інфармаваны суразмоўца.

Бізнэсмена абвінавачваюць у нявыплаце падаткаў на 144 млрд рублёў пры пастаўках харчовых дабавак, ветэрынарных прэпаратаў, а таксама матэрыялаў і тэхналагічнага абсталявання для аграпрамысловага комплексу. У КДБ адзначылі, што злачынная схема рэалізавалася па ініцыятыве кіраўніцтва групы кампаній «Біякам» з заздзейнічаннем шэрагу падкантрольных замежных камерцыйных структур з васьмі краін.

«Пасля прыбыцця прадукцыі ў пункты мытнага афармлення Беларусі прадстаўнікі злачыннай групы

ажыццяўлялі замену міжнародных таварасуправаджальных дакументаў на фіктыўныя. Адпраўнікам замест фірмаў-вытворцаў указваліся падкантрольныя афішорныя кампаніі, а кошт тавару павялічваўся ў тры разы. На ўнутраным рынку названыя тавары прадаваліся прадпрыемствам аграпрамысловага комплексу з мінімальнай гандлёвай надбавкай, што дазваляла зламнікам заяўляць пра мінімальныя даходы і тым самым выплачваць сумы падаткаў толькі з нязначнай часткі рэальнага прыбытку. Асноўная яго частка вярталася ў замежнай валюце за мяжу лжэпастаўшчыкам», — патлумачылі ў ведамстве.

Школьніца выкінулася з акна, бо не перамагла на алімпіядзе?

У студзені ёй споўнілася 6 15 гадоў.

— Гэта ваша дзіця выпала з акна? — з такім пытаннем міліцыянты пагрукалі ў дзверы да жыхаркі Магілёва позна вечарам у суботу. Цётка дзяўчынкі кінулася на кухню і ўбачыла расчыненае акно... Яе пляменніца выскачыла з 9-га паверха.

Зараз следчыя высвятляюць, чаму дзяўчынка скончыла жыццё самагубствам. Паводле інфармацыі «Комсомольской правды», Маша вучылася ў 9-м класе магілёўскай гімназіі на выдатна, расла ў шчаслівай сям’і. У суботу дзяўчынка выступіла на алімпіядзе, але, даведаўшыся вынікі, знервавалася. Школьніца разлічвала на перамо-

гу, аднак аказалася ўсяго толькі ў сярэдзіне спісу ўдзельнікаў.

Дадому было ехаць позна, а жыве сям’я Машы ў прыгарадзе, і дзяўчынка вырашыла занадваць у цёткі...

Такія трагедыі не рэдкасць. Яны здараюцца не толькі ў Беларусі, ва ўсіх краінах. На падлеткаў няможна занадта ціснуць. Трэба

старацца адчуваць мяжу між патрабавальнасцю і прэсінгам.

Важна, каб падлетак не баяўся распавядаць тату і маме пра свае няўдачы, каб дзіця разумела, што жыццё не сканчаецца на памылцы. «Бязвыхадных сітуацый не бывае!» — вось што трэба паўтараць падлетку.

СГ

Аўтар Gangnam Style напісаў Daddy

Новая песня з’явілася 30 лістапада на афіцыйным YouTube-канале паўднёвакарэйскага спевака *Psy*. *Daddy* («дэдды») па-англійску значыць «тата». За дзень кліп паглядзелі 2,8 млн чалавек.

Першы хіт *Psy* — *Gangnam Style* — трымае сусветны рэкорд як самае папулярнае відэа ў інтэрнэце. Яго за мінулыя тры гады глядзелі больш за 2,46 млрд разоў.

Прадпрымальны рыбак... зліў ваду з возера

Валожынскі райвыканкам даў у арэнду аднаму з калгасаў ставок, каб вырошчвалі ў ім рыбу на продаж. Гэты ставок злучаны каналам з іншымі ставамі. Яны аддзеленыя дамбамі, і рыба з аднаго става не трапляе ў другі.

Увечары 4 лістапада рыбак з Валожыншчыны прыйшоў на возера і стаў вудзіць рыбу на спінінг. Справа ішла павольна, і ён вырашыў дзейнічаць па-іншаму.

Адкрыў гаечным ключом шлюз і стаў чакаць, пакуль вада з возера з рыбай, якую вырошчваюць на продаж, перацячэ ў другое возера.

Праз дзве гадзіны ўжо можна было проста хадзіць і збіраць ры-

бу ў мяхі, што і зрабіў рыбак. Аднак калі ўбачыў фары машыны, што праязджала міма, то вырашыў збегчы. Спачатку схавався ў кустах, а потым пабег дамоў.

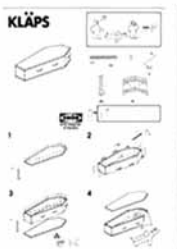
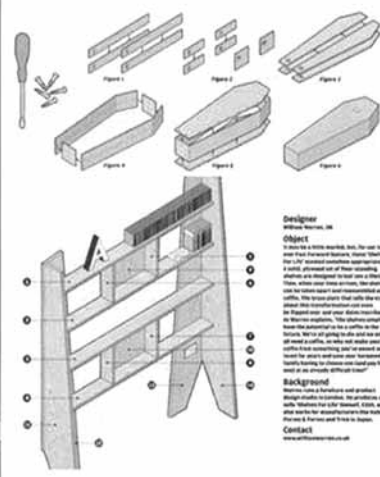
Як аказалася, гэта была машына міліцыі. Супрацоўнікі якраз ехалі на гэтыя азёры. Ім пазванілі занепакоеныя мясцовыя жыхары, якія заўважылі, што ў адным возеры раптам стала хутка падыхаць вада.

Рыбака затрымалі. Яму пагражае да трох гадоў турмы.

20 лістапада справу накіравалі ў суд.

Настасся Роўда, «Рэгіянальная газета»

Чорны гумар

А-ля Ікеа: жартатунікі прыдумалі труны-паліцы.

У Бабруйску 22-гадовы хлопец у слухайках трапіў пад цягнік

Днём 28 лістапада на пешаходным пераходзе ў Бабруйску пад манеўровы цеплавоз трапіў 22-гадовы хлопец. Малады чалавек атрымаў чэрапина-мазгавую траўму і траўматычную ампута-

цыю ступні левай нагі.

Цягнік ехаў у бок Жлобіна з хуткасцю 15–20 км/г. Машыніст заўважыў хлопца, пасігналіў і ўжыў экстраннае тармажэнне, але наезд пазбегнуць не ўдалося: ма-

лады чалавек ішоў у навушніках і капюшоне.

Аднойчы пацярпелага ўжо штрафавалі за пераход шляхоў у недазволеным месцы.

Tut.by

Кіно

Канец смерці

Віктар Франкенштэйн
Жанр: фантастыка, драма, жахі
Рэжысёр: Пол МакГіган
У ролях: Джэймс МакЭвай, Дэнніэл Рэдкліф, Джэсіка Браўн-Фіндлі, Бронсан Уэб, Дэнніэл Мейс, Робін Пірс.
ЗША, 109 хв.
Адзнака: 7

Навуковец-геній Віктар Франкенштэйн стаіць на парозе вялікага адкрыцця: ён знайшоў спосаб ажыўляць мёртвых. Але ці можна стварыць новую істоту? Разам са сваім сябрам і аднадумцам Ігарам Віктар стварае пачвару, і некаторыя людзі гатовыя на ўсё, каб атрымаць армію такіх стварэнняў.

Стужка заснаваная на рамане англійскай пісьменніцы Мэры Шэлі «Франкенштэйн, або Сучасны Праметэй» (напісаны ў 1818), дзе апавед вядзенца ад імя самаго навукоўца. Віктар, стварыўшы монстра, хваецца ад яго па ўсім свеце. Але той паступова ўсведамляе сваю ненатуральную прыроду і вінаваціць ва ўсім стваральніка.

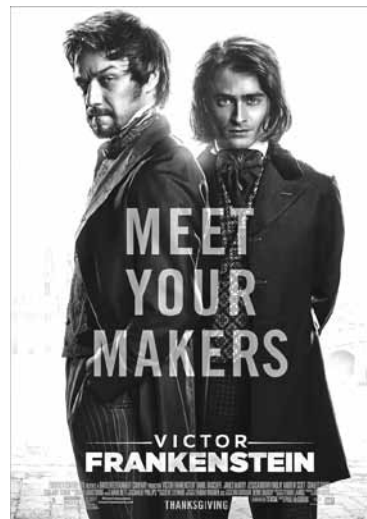
Стужка шатландца Пола МакГігана (серыял «Шэрлак»,

выходзіць з 2010) прапануе іншы варыянт. Усё дзеянне падаецца з пункту гледжання Ігара, сябра і памочніка Віктара. Глядач адчуе каштоўнасць дружбы, значэнне страты, сутнасць здрады. Але не праз споведзь пачвары, створанай Віктарам Франкенштэйнам, а праз ўзаемаадносіны галоўных герояў.

Фільм сабраў сапраўдных зорак брытанскага кіно. Галоўныя ролі дасталіся шатландцу Джэймсу МакЭваю («Людзі X: Дні мінулай будучыні», 2014) і англчаніну Дэнніэлу Рэдкліфу, які пасля эпапеі пра Гары Потэра (2001–2011) спрабуе заявіць пра сябе ў іншых амплуа.

Ролі каханай Ігара выканала брытанка Джэсіка Браўн-Фіндлі (серыял «Абацтва Даўнтан», выходзіць з 2010).

Цікава, што выканаўцаў галоўных роляў насамрэч звязвае сталае сяброўства. Дэнніэл Рэдкліф убачыў Джэймса МакЭвая ў спектаклі «Макбет». Акцёры сустрэліся за кулісамі і адразу ж пасябравалі. Паміж імі адчуваецца хімія, якую яны

з лёгкасцю змаглі перанесці на экран.

«Чаму фільм можа навучыць дзяцей? Не абыходзіцца з людзьмі дрэнна — вось асноўны ўрок. Шануйце сяброўства. У цэнтры фільма ёсць цікавы канфлікт, у які могуць уцягнуцца і дзеці. Але хутчэй за ўсё, я б проста вылучыў вочы і ўскрыкнуў: «Які круты монстр!» — пасмяяліся акцёры.

Стужка будзе цікавая ўсім аматарам фантастыкі і ўласна першакрыніцы Мэры Шэлі. Мае ўзроставы рэйтынг 13+.

Настасся Уласава

Халтура

У Баранавічах прадаецца значок з гербам горада, дзе ў двух словах — дзве памылкі. Пад гербам горада напісана «Баровічы», а на гербе замест «Баранавічы» значыцца «Барановічы».

«Белавія» з 1 па 15 снежня па 15 кірунках знізіць цэны на 30%

У прыватнасці, размова ідзе аб рэйсах у/з Амстэрдама, Берліна, Франкфурта, Мілана, Прагі, Рыма, Сочы і іншых гарадоў. Цана білета па акцыі складзе 199 еўра. Перыяд падарожжа па акцыйных білетах — з 11 студзеня па 31 сакавіка 2016 года.

CESLIARY.BY
МЭБЛІ І ЦЕСЛЯРСКІЯ ПРАЦЫ ў МІНСКУ

Цяслярскія працы

Шафы-купы, кухні ды любая іншая мэбля Вашай мары!

+375 44 461-90-20 (Velcom)

+375 29 749-90-20 (МТС)

117 Дашкевіч Д. В., УНП 69159992

«Трэба нізка пакланіцца назіральніцы Наталлі Гарачцы»

Трэба ўсім беларусам нізка пакланіцца назіральніцы Наталлі Гарачцы, якая не ўстала пры з'яўленні Лукашэнкі на ўчастку для галасавання. Гледзячы на яе твар, я бачу рэальны вобраз чалавека, які патрэбны нашай краіне, для яе кіравання. На твары Наталлі Гарачкі — адбітак не толькі самапавагі, але і адбітак болю за Беларусь, за бесперспектыўнасць, у якую яе завялі першыя асобы. Гэты ваш здымак ёсць зрэзам нашага грамадства сёння.

З павагай,
настаўнік Мікола, Віцебск

Прыватныя абвесткі

Віншuem Марыю Мартысевіч і Паўла Касцюкевіча з нараджэннем сына Сымона. Гадуйцеся ў шчасці! Сябры
Прыму ў падарунак ці набуду «Нашу Ніву» №24, 2015. Дапамажыце, калі ласка. Эл. пошта: biazmikaleh@gmail.com

Змяшчайце рэкламу і абвесткі ў газеце і на сайце NN.BY!

Гнуткія зніжкі для прыватных асоб і прадпрыемстваў. Вялізны эффект ад рэкламы на сайце! 5 мільёнаў праглядаў старонак за месяц! Магчымасць селектыўнага паказу банераў.

Тэлефон (017) 284-73-29, nn@nn.by

Водгукі

«Як прапіць хату і краіну» (№44)

Дзякуй, спадар Андрэй Горват, за праўдзівы артыкул, а «НН» дзякуй за тое, што гэту праўду паставілі, што вельмі рэдка зараз у СМІ!

Віктар Малочка, Салігорск

Пане Андрэй, вялікі дзякуй за допіс. Папярэдні пра выбары быў моцны, і гэты. Чамусьці становішча рэчаў вядомае, але пра гэта маўчаць. З маіх знаёмых, адзін хлопец-філолаг: школа — медаль, універсітэт Скарыны — чырвоны дыплом, і — алкаш. Другі: школа, медаль, універсітэт, ведае дзве мовы — алкаш. Трэці: універсітэт, гісторык, і — алкаш. Дзяўчына: у школе медаль, недаступная прыгажуня ў юнацтве — алкагалічка. Узрост — 30—40 гадоў.

Н. Рагачоў

На жаль, у кожнай беларускай сям'і цяпер ёсць хворы на рак і алкагалізм.

Таццяна, Мінск

У маёй маці на лецішчы таксама ёсць раб. Адзін на вуліцы мужык пяцідзесяці гадоў застаўся. Астатнія ўжо «лыжы адкінулі». Брук кладзе, лазню робіць, іншыя хаты для маці на дрывы разбірае. А яна яго за гэта поіць. Яшчэ і корміць нармальна, то бок прапануе паесці, а ён не хоча — адразу ў краму па «чарла». Бо рукі трасуцца без бухла!

ЮКа

Горкая праўда, але гэткае з'ява маецца не толькі ў вёсках, але і ў гарадах.

Ведаю 40-гадовых гараджан, якія не бачылі працоўнай кніжкі ў вочы і іх утрымліваюць бацькі.

Якуб

Немцы зніштажалі беларусаў цэлымі вёскамі... Між тым праедзьце вёскамі, гляньце — немцы адпачываюць! Пустыя вёскі, нават у цэнтрах сельсаветаў у школах яшчэ

Сучасныя гарлахвацкія

Прачытаў у друку матэрыял аб злоўжываннях у Інстытуце эксперыментальнай ветэрынарыі (так, ёсць і такі!) і дзіву даўся: вось гэта маштаб, вось дзе размах крадзяжу, які часта бывае толькі на расійскіх прасторах.

Напалоханы эпідэміяй свінной чумы, урад выдзеліў вышэйназначанай установе больш за 2 млрд рублёў. У выніку атрымаўся пшык, а дырэктар хіба пашыбуе са сваякамі на нары. Будуць паламаныя чалавечыя лёсы, будзе канфіскавана маёмасць.

Вось аб чым падумалася: няўжо ніхто з высокіх навуковых чыноўнікаў не пацікавіўся, як расхо-

дуюцца бюджэтныя грошы? Вакцыны патрэбнай не вынайшлі, будынак не адрамантавалі.

Ды ўвогуле, ці можна такую вакцыну зрабіць і ўжыць да мільёнаў свіней, калі яны жывуць усяго да года. У свеце хіба такіх вакцын няма. Мы помнім, як у Англіі спальвалі нядаўна тысячы кароў. Вельмі складаная задача, а падышлі да яе цапу-лапу, па-бальшавіцку: давай вынік — і ўсё тут.

І выйшаў такі «свінтус грандыёзус» — вялікі скандал у вучоным свеце. Імя дырэктара ў газетах не называлі, але, мусіць, гучыць яно «Гарлахвацкі».

Аляксей Буцько, Гродна

Віншаванні

Віншuem Мікалая Коласа і Марыю Касьян з узяццем шлюбу. Сябры

На захадзе Беларусі таксама п'юць, але іх там меншасць. Збольшага гэта адсяленцы з горада.

Бос

Забарона прадаваць у начны час ці распіваць на вуліцы сэнс мае. А вось усялякія «дні цвярозасці» — гэта чыстая прафанацыя. Мае сэнс усё, што планамерна і паслядоўна. А нешта развае — імітацыя дзейнасці дзеля прыгожай справаздачы.

Гэтыя забароны і абмежаванні дзейнічаюць, праўда, не ў выпадку кончаных алкашоў, а толькі ў дачыненні да тых, хто яшчэ на шляху да гэтага. Але і гэта добра.

Алесь Пашкевіч, Мінск

«Усевалад Сцебурака: Чакаем Алеся Юркойця» (№42)

Усевалодзе, ты адкрыў для мяне асобу. Дзякуй!

Анатоль Сідарэвіч

«Дзве праваслаўныя царквы, а такі кантраст» (№43)

Сабор Святых апосталаў Пятра і Паўла, Мінск. Маскоўскі патрыярхат. Заўсёды задаюць пытанне: «Колькі ахвяруецца»? Аніякай таксы за ўспамін душы тут няма. Шмат залежыць ад епархіі і настояцеля.

Чытач

Я каталічка і не хачу разважаць пра РПЦ, абы яны да касцёла са сваімі навучаннямі і абгаворамі не лезлі, так надакучылі. Я аб іншым. Людзі мілыя, калі пра любую рэлігію наогул гаварыць, святарам таксама трэба неяк жыць і не павінны яны хлеб з вадой есці і на ровары ездзіць. І царкоўных розных затрат шмат, і сем'і ў папоў ёсць. Што апетыты розныя — гэта факт. Ахвяра на храм ці за любую касцельную паслугу для мяне — святое. Ніхто ў нас не вымагае. Гэта ўсё для Бога, а далей не мая справа.

Ганна з-пад Вільні

«І я тады вырашыў, што заўсёды буду размаўляць на беларускай мове»

Піша Алег Карбалевіч

У дзяцінстве я думаў, што ў гарадах жыць адны маскалі.

Я нарадзіўся і вырас у вёсцы, дзе хадзіў у вясковую, беларускамоўную, школу. І, натуральна, размаўляў на беларускай мове, як і ўсе вяскоўцы.

І мяне вельмі здзівіла, калі я першы раз трапіў у горад, што ўсе гараджане размаўляюць па-руску.

Я запытаўся ў мамы: а чаму гэта ў горадзе людзі размаўляюць не па-нашаму?

Яна мне адказала (не вельмі развіваючы гэтую тэму), што ў беларускіх гарадах жыве многа рускіх людзей, якія пераехалі сюды пасля вайны, бо шмат беларусаў загінула ў вайну і гарады апусцелі. І яны (рускія) уплываюць на мясцовае насельніцтва.

Паняцце «русіфікацыя» тады было крамольным і мне невядомым. Вось жа, падумаў я, прыехалі на нашу зямлю, наводзяць свае парадкі. Крыху пазней, ужо ў старэйшых класах, паехаўшы неяк горад, я выпадкова сустрэў там сваіх школьных дзяўчат-сябровак, таксама з вёскі.

На маё здзіўленне, яны, размаўляючы дома і ў школе па-беларуску, выехаўшы ў горад, адразу перайшлі на «гарадскую», то бок на рускую, мову. Гэта мяне балюча ўразіла, што нехта саромеецца і цураецца роднай мовы. І я тады вырашыў, што заўсёды буду размаўляць на беларускай мове і не саромецца, што я «дзэравенец».

Гэта быў мой асабісты выклік палітыцы русіфікацыі.

Вось такі быў мой унутраны пратэст супраць знявагі роднай мовы.

Цяпер мне 52 гады, і я стрымаў свой зарок.

Рэчыца

На магіле Каруса Каганца — ламачча

«У надзелью наведалі магілу Каруса Каганца, які пахаваны ў вёсцы Вялікія Навасёлкі Дзяржынскага раёна, — піша ў рэдакцыю «НН» чытач Аляксей Казлюк. — Паехалі вельмі засмучаныя. Могілкі занядбаня: раскіданыя ляжаць пахавальныя помнікі, а на магілу пісьменніка і грамадскага дзеяча павалілася дрэва, якое таксама паламала агароджу вакол помніка.

Спадзяемся, мясцовыя ўлады ці неабыхавыя грамадзяне выправяць гэтакі сорам».

Ад рэдактара. Добра, што звяртаеце на такое ўвагу. Але ў такіх сітуацыях трэба не ў газеты пісаць, а ўзяць і адразу на месцы прыбраць і расчысціць. А ўжо тады пазваніць у сельсавет і школу мясцовыя, каб паправілі і абгародку.

Жарт

Як вярбуюць у наркакур’еры праз інтэрнэт

Распаўсюднікі спайсаў адкрыта шукаюць сабе «ногі».

Апошнім часам у суполках па пошуку працы ў сацсетках нярэдка можна сустрэць аб’явы аб пошуку кур’ераў. Часцей за ўсё патэнцыйнаму кандыдату абяцаюць высокую аплату, але пра характар працы фактычна нічога не раскажваюць. «Наша Ніва» вырашыла больш уважліва пацікавіцца адной з такіх прапаноў.

«Работа для ўсіх!»

Аб’ява знайшлася на адным з рэгіянальных паблікаў, прысвечаных пошуку працы. «Праца для ўсіх! НЕ ІНТЭРНЭТ. Высокая аплата: ад 300\$ за тыдзень! Выплаты па факце здачы акта работ. Пажаданы да кандыдатаў: — да 25 гадоў, — вы павінны быць фізічна развіты, — наяўнасць рабочых спецыяльнасцяў вітаецца! — 16+, — праца цяжкая, але штодня і добра аплачваецца».

Напісана яна была з відавочна фэйкавага акаўнта — на старонцы толькі адзін фотаздымак, у сябрах — два чалавекі. Затое акаўнт падпісаны на цэлы шэраг паблікаў па пошуку працы.

Пішу, што хацелася б падрабязней даведацца аб вакансіі. Неўзабаве прыходзіць адказ — абяцаюць сапраўдныя залатыя горы.

Але падрабязней суразмоўца размаўляць не хоча — для далейшых адносін прапануе спампаваль месенджар *Telegram*, які лічыцца адным з самых бяспечных у свеце. Затым просіць паведаміць яму нумар тэлефона, да якога прывязаны акаўнт у месенджары. Усе

пытанні суразмоўца ігнаруе — проста дублюе сваё ж паведамленне пра *Telegram*.

«Робіш клады — атрымліваеш грошы»

Ну што ж, сказана — зроблена. Адпраўляем «працадаўцу» нумар. У адказ ён дасылае нік «куратар па Мінску», да якога трэба звярнуцца, калі цікавіць праца.

Звяртаемся. Адказваюць хутка. Суразмоўца задае пару пытанняў, пра ўзрост, пра тое, з кім жыў. Затым нечакана пытаецца, ці ўжываю наркатыкі. Стараюся ўхіліцца ад прамога адказу.

Але ж увогуле складваецца ўражанне, што канкрэтныя звесткі не надта цікавяць «працадаўцу» — галоўная задача ацаніць, што за чалавек перапісваецца з ім. Ён ніводнага разу не пытаецца пра імя, прозвішча ці хаця б раён пражывання. Пасля чарговага пытання ён выкатвае вялізны допіс, у якім больш-менш падрабязна распісвае аплату працы. Упэўнівае: «Калі рабіць усё правільна, можна ні пра што не перажываць».

На пытанне, што ў пакетах, якія трэба раскладаць, адказвае так: «Цукеркі. Пры падобным аб’ёме працы сумы ў 3000—5000\$ у месяц сумленным шляхам не зарабляюцца». Сцвярджае, што і сам два гады працаваў кур’ерам і «ніхто нічога не бачыў, ніхто нічога не ведае».

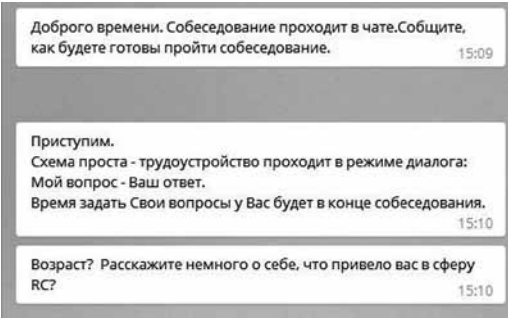
Пытаюся пра праблемы з міліцыяй. «Працадаўца» супакойвае: маўляў, у крайнім выпадку заўсёды можна адкупіцца. (Насамрэч адкупіцца немагчыма.)

Затым скідвае мне «метадычку» — вялікі допіс, у якім падра-

2) Приотодвинув пласмастку прикрепить "ЗК"

Скриншот паведамлення аб месцазнаходжанні закладкі

бязна распісана, як рабіць закладкі, як потым дасылаць фоткі і пазначаць на іх месца, дзе схаваны пакет, як і куды тэа фоткі потым запампоўваць. Да допісу прымацаваны нават скрыншоты з пазнакамі.

«І памятай, удача тут ні пры чым. Калі ўсё рабіць роўна, то працоўныя будні будуць праходзіць бяспечна», — піша суразмоўца.

Пачаць працу мне прапанавалі адразу ж увечары. Але ўсё ж вырашылі дамовіцца на наступны дзень.

Міліцыя: «Трэба як у Кітаі!»

Назаўтра ў *Telegram* прыходзіць паведамленне. Закладка была схавана на самым ускрайку горада, пад каменем ля цеплатрасы. Да паведамлення прыкладзена фотка, каб не памыліцца.

Забіраць пакет пайшлі з міліцыяй. Але ў пазначаным месцы нічога не было. Гэта не дзіўна: адразу рызыкаваць таварам і грашыма ніхто не будзе, звычайна ў першы раз «працадаўцы»

назіраюць, як іх кур’ер будзе сябе паводзіць. Ці могуць пакласці пакет, але ў ім будзе звычайнае бяспечнае рэчыва, напрыклад цукар. Тым часам міліцыянты распаўялі свой асабісты пункт гледжання на праблему.

«Цяпер вельмі востра стаіць праблема наркотыкаў, вельмі. Шчыра скажу, калі 17 гадоў таму я толькі пачынаў працу ў міліцыі, такога, як цяпер, не было. І вырашаць гэтае пытанне павінны на дзяржаўным узроўні. У драконаўскіх мерах няма нічога страшнага, наадварот, яны павінны быць. Чалавек павінен ведаць, на што ён ідзе, калі вырашае паспрабаваць. Хай ведае, што можа атрымаць пяць гадоў, і хай атрымае тэрмін, калі яго затрымаюць. Інакш наркатыкі не перамагчы, — выказаўся адзін з супрацоўнікаў. — Трэба як у Кітаі: паставілі да сценкі і паказалі гэта па цэнтральным тэлебачанні. Каб ты яшчэ з пачатковай школы ведаў, да чаго прывядуць наркатыкі».

«Наркошы ходзяць у вялікія крамы як на работу»

Гэты пункт гледжання падтрымаў і яго напарнік. І дадаў: «Адмянілі крымінальны артыкул за паўторныя дробныя крадзежы, і дарма адмянілі. Бо раней скраў ты дробязь другі раз — сеў. А сёння за гэта ці то штраф, ці то, калі грошай на штраф няма, некалькі сутак. І ўсё. І наркошы ходзяць у вялікія крамы як на работу — яны ведаюць, колькі ўзяць, каб гэта кваліфікавалі менавіта як дробны крадзеж. Спачатку праходзяць

па краме, глядзяць, што ўзяць. Потым пераапрацоўваюць ці мяняюцца курткі — і ідуць красці. Бо не баяцца. Мы аднаго затрымалі, дык ён увогуле крычаў: «Я Робін Гуд! Я ў багатых краду!»

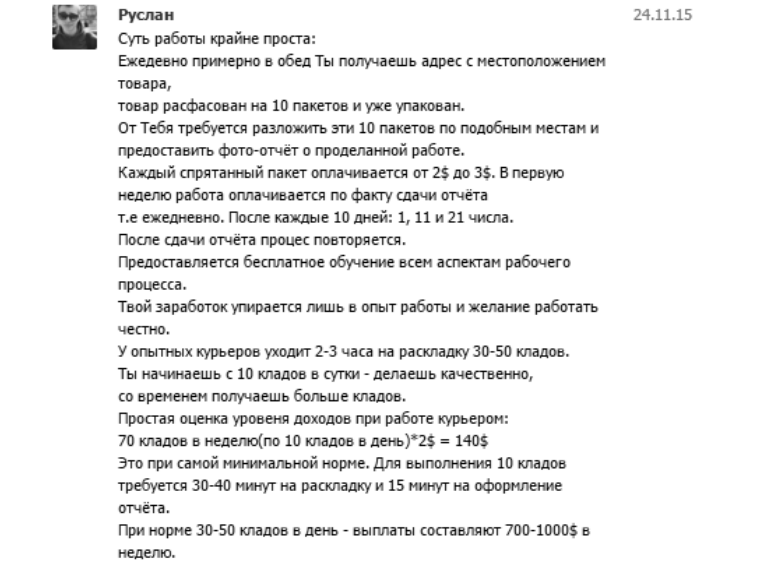
Нагадаем, што праблема ўжывання спайсаў стаіць у Беларусі вельмі востра. Нярэдка выпадкі ўжывання сканчаліся трагічна — спажываўцы, як правіла падлеткі, паміралі адразу ці наносілі адзін аднаму цяжкія пашкоджанні. Адна з найбольш рэзанансных гісторый адбылася ў Гомелі, калі сябры пакашталі «курыльную сумесь», пасля чаго двое з іх выразалі трэціму вочы.

Увагу на праблему звярнуў і Аляксандр Лукашэнка. Ён заявіў, што для злачынцаў у наркаферы неабходна ствараць максімальна жорсткія ўмовы ў месцах адбыцця тэрмінаў: «Для іх трэба ствараць невыносныя ўмовы. Калі ў нас іх вельмі шмат, я не думаю, што іх у нас вельмі шмат, каб ствараць ім асобную калонію, але калі шмат, давайце адну з калоній аддадзім для гэтага... Каб яны, седзячы ў гэтай калоніі, проста скажу, смерці прасілі. Тое самае і для распаўсюджальнікаў».

Лукашэнка падпісаў антынаркатычны дэкрэт, які ўступіў у сілу 1 студзеня гэтага года. Былі павялічаны тэрміны за распаўсюд рэчываў і выраб (напрыклад, раней за вытворчасць наркотыкаў давалі 8 гадоў, цяпер — 20), зніжаны ўзрост адказнасці з 16 да 14 гадоў.

P.S. Па рэкамендацыі супрацоўнікаў МУС, далейшая перапіска з «працадаўцам» была спыненая.

Улад Швадовіч

Перапіска Укантакце. Патэнцыйнага кур’ера завабляюць вялікімі грашыма.

Шукаюць ахвяр гвалтаўніка

Беларускія праваахоўнікі працягваюць пошукі ахвяр 44-гадовага расіяніна, які дваццаць гадоў гвалтаваў жанчын у розных краінах. Цяпер ён знаходзіцца ў СІЗА.

Даказана 26 выпадкаў нападу на жанчын у Мінскай і Брэсцкай абласцях. Двойчы падазраваны з’явіліся ў Ленінградскай вобласці Расіі. 15 гадоў таму яго асудзілі за аналагічнае злачынства ў Польшчы.

У ГУУС Мінска паведамляюць, што гвалтаўнік пасля злачынстваў прапаноўваў сваім ахвярам сустрэцца і нават завесці дзіця.

Вядома, што да 2000 года ён працаваў кіроўцам грамадскага

транспарту ў Мінску. Асабліва прыкмета падазраванага — зуб з металу жоўтага колеру ў верхняй сківіцы. Усіх, хто ведае што-небудзь аб злачынствах мужчыны, праваахоўнікі просяць паведаміць у міліцыю.

УШ

распачалі крымінальную справу.

Выдаюць сябе за газавікоў

У Баранавічах учыненыя тры крадзежы грошай у пенсіянераў пад выглядам праверкі газавага абсталявання. Вядзецца пошук злачынцы. Паводле слоў пацярпелых, гэта жанчына маленькага росту, сярэдняга целаскладу, на выгляд 30—35 гадоў.

Сустрэліся

У Гомелі п’яны кіроўца збіў п’янага пешахода. Апошні атрымаў траўмы галавы і ўдар грудной клеткі і быў шпіталізаваны ў

нейрахірургічнае аддзяленне абласной бальніцы. Кіроўца затрыманы.

Смерць у Паставах

У Паставах легкавая машына вылецела ў кювет і перакулілася. Кіроўца, 59-гадовы мужчына, загінуў.

Пацягнула на экзотыку

Медработніца з Веткаўскага раёна аддала 7000 даляраў махлярам. Жанчына заўважыла ў сеціве аб’яву аб продажы экзатычных папугаў жако з Камеруна і аплаціла «дастаўку» і «афармленне дакументаў».

УШ

Ішоў каля дома, упалі лісты металапрофілю

Месяц у бальніцы ў Баранавічах ляжыць небарака, на якога ўпала 18 лістоў цяжкай бляхі — так званага «металапрофілю».

Здарылася тое 14 кастрычніка каля дома №20 на вуліцы Леніна ў Баранавічах.

Аляксандр Паўль навек застанецца інвалідам. Нягледзячы на ўсе намаганні дактароў, пасля многіх аперацый, хірургі ў Брэсце ў выніку ампутавалі яму нагу. І гэта яшчэ не ўсё: цяжкія траўмы галавы, шматлікія пераломы хрыбетніка, рэбраў, рукі.

Прадстаўнікі будаўнічай арганізацыі, якія ажыццяўляюць рамонт даху дома №20, па віне якіх метал і паляцеў на зямлю, «перадалі толькі пяць мільёнаў рублёў, і ўсё, — распавяла баранавіцкай газеце «Інтэкс-прэс» жонка Аляксандра Людміла. — Дзякуй хуткай, што своечасова прыбыла на месца, дактарам, якія цэлай брыгадай некалькі гадзін «збіралі» мужа па частках, дзякуй калегам Сашы па працы, суседзям, усім, хто праяўляе спагаду і дапамагае».

Аляксандр Паўль робіць у рамонтна-будаўнічым цэ-

ху Баранавіцкага вытворчага баваўнянага аб'яднання. Той дзень ён быў выхадны. Купіў у краме «Цвік» будаўнічую сумесь, пагрузіў яе на вазок і накіраваўся на вакзал, адкуль збіраўся ехаць на дачу. І раптам на Аляксандра паляцелі лісты металапрофілю.

«Я не павінен быў выжыць з такімі траўмамі, — кажа чалавек. — Яшчэ шчасце, што аператыўна спрацавалі дактары».

Па словах Людмілы, пасля здарэння ля дома №20 паставілі і дашок, і агароджу.

«Колькі мы перажылі за гэтыя паўтара месяца, колькі нацярапеліся, — прызнаецца жанчына. — А якія лекі я куплю, калі ў мяне заробак два мільёны за месяц? Муж раней па вахце ездзіў, у Якуціі працаваў».

Як распавёў следчы міжраённага следчага камітэта Дзмітрый Лішко, па гэтым здарэнні праводзіцца праверка. Каментар у дырэктара будаўнічай арганізацыі пакуль атрымаць не ўдалося, бо ён «знаходзіцца ў адпачынку».

УШ

Дом, каля якога здарылася бядя.

Былы старшыня Іўеўскага райвыканкама сядзе на 5 гадоў

У судзе Лідскага раёна завяршыўся працэс над Міхаілам Ваўчэцкім, экс-старшынёй Іўеўскага райвыканкама. Яго асудзілі да 6 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці. Але ж чыноўнік трапіў пад амністыю, таму адседзіць толькі 5 гадоў.

Зямлю Ваўчэцкага, як і два недабуды на ёй, канфіскуюць у даход дзяржавы.

Крымінальную справу на чыноўніка завялі летась. Як даказала следства, пару гадоў Міхаіл Ваўчэцкі даваў незаконныя ўказанні кіраўнікам розных прадпрыемстваў і арганізацый

Іўя. Пры гэтым ён бязвыплатна атрымліваў будматэрыялы. Вазіў яму іх транспарт таксама задарма. Сума незаконнай выгады перавысіла 125 мільёнаў рублёў.

Ён таксама даваў указанні аб выдзяленні зямельных участкаў ва ўласнасць сваім знаёмым, аб адчужэнні на іх карысць сельскагаспадарчай тэхнікі прадпрыемстваў раёна па заніжанай цане. Гэтую тэхніку ён пасля выкарыстоўваў на будаўніцтве ўласнага дома. Нават сажалку ў яго выкапалі незаконна, даказала следства.

УШ

Мінскі кухар абрабаваў саўну пасля праведзенай там ночы з дзвюма дзяўчынамі

24-гадовы малады чалавек вечарам пазнаёміўся на вуліцы з дзвюма прывабнымі дзяўчынамі. У выніку яны вырашылі працягнуць знаёмства ў саўне. Каля сямі гадзін раніцы кампанія сабралася сыходзіць, і дзяўчаты падышлі да адміністратара, каб разлічыцца.

Хлопец ужо накіроўваўся да выхаду, аднак нечакана вярнуўся, схопіў пачак грошай,

які супрацоўніца саўны дастала з касы для разліку з кліентамі, і ўцёк.

Адміністратар і адна з дзяўчын паспрабавалі дагнаць маладога чалавека, але гэта ім не ўдалося. Выклікалі міліцыю, і неўзабаве хлопча затрымалі ў адным з двароў на Нямізе. Цяпер яму пагражае да 4 гадоў пазбаўлення волі.

УШ

Экстазі ў трусах

У адным са сталічных **начных клубаў** затрымалі 21-гадовага расіяніна.

Яго падазраюць у незаконным абароце псіхатропных рэчываў. Як паведамляе ГУУС, затрыманага абшукалі і ў кішэні штаноў знайшлі папярковы скрутак, у якім знаходзіўся

амфетамін. А ў трусах былі схаваныя загорнутыя ў сурвэтку дзве таблеткі экстазі. Па месцы яго жыхарства знайшлі яшчэ 7,5 грама амфетаміну.

Экстазі і амфетамін — моцныя наркатыкі.

Малады чалавек — ураджэнец Мінска, раней не судзімы, жыве ў Маскве, працуе ў адной з маскоўскіх кампаній па

рамонце камп'ютарнай тэхнікі, часам прыязджае ў Мінск да бацькоў. Сам ён раскажаў, што экстазі і амфетамін купляў у Маскве, частку ўжываў там, а частку прывозіў у Мінск, каб частаваць знаёмых, якія адпачываюць у начных клубах.

Цяпер шчодраму аматару клубнага жыцця пагражае да 8 гадоў.

УШ

Упаляваў свайго сябра

Бядя адбылася 19 ліпеня каля дзесяці гадзін вечара ў паляўнічых угоддзях каля вёскі Падклёне. Егеры Быхаўскага лясгаса пачулі стрэлы і з дапамогай цеплавізара заўважылі чалавека. Каб затрымаць яго, паклікалі дапамогу з Быхаўскай міжраённай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету.

Ужо ў дарозе інспектары даведаліся, што падчас палявання адбыўся трагічны выпадак: 37-гадовы жыхар Быхава смяротна параніў свайго таварыша — 57-гадовага магілёўца, з якім яны

разам палявалі на лася. У цемры быхаўчанін стрэліў на шоргат, які прагучаў у зарасніках. Мужчыну затрымалі, калі ён ішоў па дарозе ў кірунку вёскі з мэтай здацца праваахоўным органам.

Абодва браканьеры палявалі з незарэгістраванымі стрэльбамі. Больш за тое, 37-гадовы мужчына год таму ўжо прыцягваўся да адказнасці за парушэнне правілаў палявання, тады ў яго таксама канфіскавалі незарэгістраваную стрэльбу.

У момант затрымання мужчына быў п'яны. Пацярпелы

атрымаў скразное агнястрэльнае шратавае раненне шыі і памер на месцы.

У выніку жыхара Быхава асудзілі на паўтара года пазбаўлення волі. Вінаваты ў прычынненні смерці па неасцярожнасці, а таксама ў незаконных набыцці, захоўванні, перавозцы, нашэнні паляўнічай агнястрэльнай гладкаствольнай зброі і боепрыасаў да яе.

Прысуд яшчэ не ўступіў у законную сілу і можа быць абскарджаны і апратэставаны.

УШ

У Расіі хочуць забараніць публікацыю інфармацыі пра «зачэпераў»

Зачэперы — папулярная ў Расіі субкультура. Гэта сканчаецца дзясяткамі страшных смерцяў.

Маскоўская міжрэгіяльная транспартная пракуратура падала пазоў у суд да сацыяльнай сеткі «Укантакце» аб прызнанні інфармацыі пра зачэпераў («заче-

перы») забароненай на тэрыторыі Расіі, паведамляюць расійскія СМІ. Зачэперы — гэта аматары катацца, чапляючыся за вагоны.

Пазоўнік адзначае, што распаўсюд такой інфармацыі падвяргае небяспецы жыццё і здароўе грамадзян, у тым ліку непаўналетніх.

Судовае пасяджэнне прызначае на 1 снежня 2015 года.

Раней суды абавязалі «Укантакце» блакаваць суполкі зачэпераў.

Зачэперы гінуць на вагонах і на рэйках. Расійскі інтэрнэт-поўніца страшнымі здымкамі целаў, абвугленых ад дакранання да кантактных правадоў або разрэзаных у выніку падзення на рэйкі.

СГ

Эльдар Разанаў: сумленны да канца

Аўтар любімых кінакамедый адышоў 30 лістапада ў Маскве.

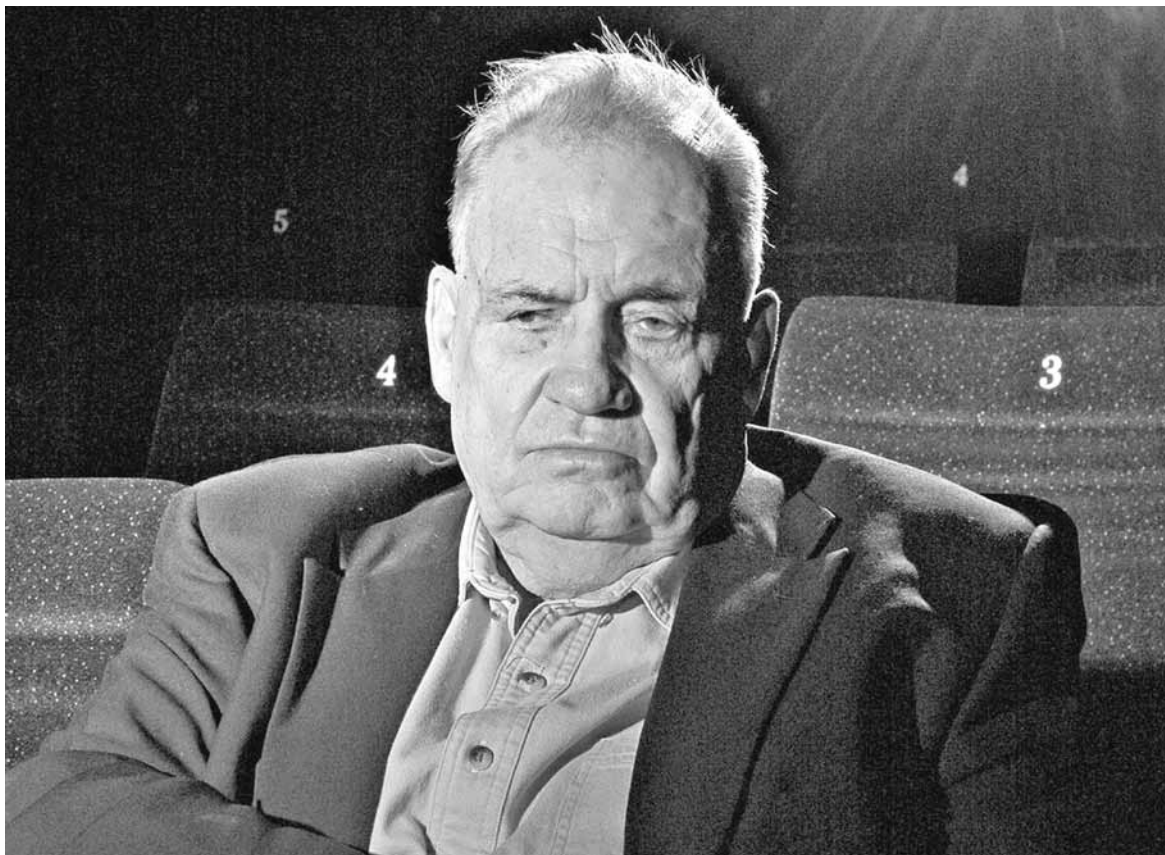
Разанава паклалі ў бальніцу 21 лістапада. 88-гадовы рэжысёр стаў задыхацца, а падчас абследавання медыкі выявілі вадкасць у лёгкім. Прычынай смерці называецца сардэчная недастатковасць.

Разанаў быў геніяльным рэжысёрам, з тонкім гумарам і ўменнем «ствараць» акцёраў.

У 1956 годзе ён зняў «Карнавальную ноч», якая прынесла яму вядомасць. Пасля былі «Гусарская балада», якая ледзьве прарвалася праз сулаўскую цензуру, «Беражыся аўтамабіля», «Жорсткі романс», «Службовы роман», «Гараж», «Іронія лёсу, або Лёгкі дух», «Вакзал для дваіх».

Разанаў меў усходняе імя — Эльдар. У перакладзе з фарсі — «той, хто валодае светам».

Ён нарадзіўся 18 лістапада 1927 у Самары, а ранняе дзяцінства правёў у Тэгеране, дзе ў «торгпрэдстве», гандлёвым прадстаўніцтве, працаваў яго бацькі. Пазней бацьку перавялі ў Маскву, дзе ён стаў начальнікам віннага глаўка. І прыхваціўся да выпіўкі на такой пасадзе. Не вытрымаўшы п'яных скандалаў, маці ўзяла малага Эльдара і сышла жыць да сяброўкі. Пазней яна выйшла замуж за інжынера, удаўца з дзіцём. Да пасынка той ставіўся як да роднага сына. Бацька Разанава таксама ў другі раз ажаніўся, але ў 1938-м яго арыштавалі і далі пяць гадоў. А пасля ўцёкаў з лагера — дадалі яшчэ дзесяць.

У пачатку 1960-х бацька знайшоў сына па яго фільмах. «Прышоў зусім чужы, зламаны жыццём чалавек, — успамінаў рэжысёр. — Я даў яму ўсе грошы, якія меў пры сабе, і ён знік на чатыры гады, не маючы права жыць у Маскве».

Як многія з яго пакалення, у юнацтве Разанаў марыў стаць

мараком. У 1944-м, скончыўшы экстернам 10-ы клас, ён паслаў запыт у Адэскую мараходку, але адказу не атрымаў. Каб не губляць год, разам з прыяцелем з цікаўнасці паехаў паступаць у ВГІК, хоць кіно не вельмі любіў. Падчас падачы дакументаў прышлося пахвалявацца: баць-

ка — рускі, але вораг народа, а маці і айчым — габрэі. На шчасце, у вайну анкет так пільна не чыталі, і пасля ўступных экзаменаў юнак быў умоўна залічаны на рэжысёрскі факультэт у майстэрню знакамітага кінарэжысёра і сцэнарыста Рыгора Козінцава.

Разанаў-рэжысёр напоўніў звездаў, што такое савецкая цензура. Яго фільм «Чалавек ніадкуль» амаль 30 гадоў ляжаў «на паліцы». Камедыю з Анатолем Папанавым у галоўнай ролі, знятую ў 1961, адразу ж забаранілі. Яго разка крытыкаваў за «безыдэйнасць» Міхаіл Суслаў, які адказаў за ідэалагічныя пытанні ў Прэзідыуме ЦК КПСС. Хоць насамрэч норавы паказанага там першабытнага племені надта ўжо нагадвалі паводзіны саміх цензараў. Забарона была знятая толькі ў 1988.

Фірмовай фішкай Разанава было выкананне эпизадычных роляў у сваіх карцінах. У яго фільмах заўсёды быў падтэкст, які разумны глядач мог расшыфраваць і апаніць. І амаль у кожным з іх рэжысёр прысутнічаў у ролі наведніка кавярні або лекара, паліцэйскага або судзі, спячага ўдзельніка сходу або выпадковага мінака.

Як і многія прагрэсіўныя дзеячы расійскай культуры, Разанаў выступіў супраць расейскай агрэсіі ва Украіне. У сакавіку 2014 года разам з жонкай Эмай Абайдулінай і больш як 200 расійскімі кінематаграфістамі ён падпісаў зварот да ўкраінскіх калегаў. Кінематаграфісты выказвалі словы падтрымкі і запэўнівалі, што не вераць афіцыйнай прапагандзе Крэмля. Эльдара Разанава пахаваюць на Новадзявочых могілках у Маскве.

СМ

Барак Абама павіншаваў са 100-годдзем беларускага паэта

Паэт Міхась Кавыль (сапраўднае імя — Язэп Лешчанка) нарадзіўся на Случчыне 1 снежня 1915 г., а бальшыню жыцця пражыў у амерыканскім горадзе Саўт-Рывэр, штат Нью-Джэрсі.

Сям'я і сябры Міхася Кавыля адзначылі ў нядзелю 29 лістапада стагоддзе ягонага жыцця, плённага на ніве роднага слова й грамадскай дзейнасці. У царкве Св. Ефрасінні Полацкай хор прапаяў юбіляру «Многая лета», а на пачастунку ў ягоным доме ўсе дружна праспявалі вельмі папулярную песню на словы ягонага верша «Васілёчкі»: Расцвіталі ў полі васілёчкі, Ой, чаму кароценькія ночкі, Ой, чаму вялікія дзянькі?

Юбіляр атрымаў віншаванне з Белага дома ад прэзідэнта Барака Абама і яго жонкі Мішэль. У Амерыцы прынята, каб доўгажыхароў віншаваў кіраўнік краіны.

У 1933 Міхася Кавыля арыштавалі і асудзілі на тры гады. Пакаранне адбываў на Далёкім Усходзе. Вайну сустрэў у Чырвонай Арміі, у 1942 трапіў у нямецкі палон, удалося вызваліцца, вярнуцца ў Мінск.

Ад 1944 выехаў спачатку ў Германію, потым у Бельгію (працаваў у шахтах). У 1950 пераехаў у ЗША. Быў там рэдактарам газеты «Беларуская трыбуна», пасля часопіса «Беларуская думка» (Саўт-Рывер). Выдаў пяць зборнікаў вершаў.

Міхась Кавыль

«Пагоня»

Першы раз мне паштоўку з «Пагоняю» —

Вянок, БНР... —
паказала следчая... З іроніяй
сказала: «Цяпер
ты не будзеш болей адбрыквацца:
«Не знаю, не я...»
Прызнавайся,

буржуйскі прыхвасцень,
«Пагоня» твая?...

Я «паздравіў» яе з перамогаю.
Ці сон быў, ці яў?

Адказаў ёй словамі строгімі:
«Пагоня» — мая...

Рассмяялася: «Цябе мы вылечым
Ад уяў, праяў...»

Перад следчай тады нехта велічны,
а не я стаяў.

Карціну Марачкіна знялі з юбілейнай выставы

У Палацы мастацтваў у Мінску прайшла выстава «Пагоня», прысвечаная 25-годдзю мастацкай суполкі «Пагоня». 24 лістапада днём, калі экспазіцыя была цалкам гатовая, патэлефанавалі з Міністэрства культуры і загадалі зняць дзве працы Аляксея Марачкіна. Гэта «Двубой, альбо Супраціў двухгалоўаму мутанту» і «Маці Божая Нябеснай сотні». Карціну «Маці Божая Нябеснай сотні» ўдалося адстаяць. Мастак спаслаўся на афіцыйную пазыцыю Беларусі ў дачыненні да Украіны. А вось «Двубой» давялося зняць, бо тады пад пагрозай была сама выстава.

На той карціне выяўленая пачварная дзвюхгалоўая птушка — на адной галаве шапка-аблавушка з зоркай, з другой валіцца карона. Птушку-мутанта з двух бакоў б'юць вілкамі-трызубамі. Трызубы абвітыя бел-чырвона-белымі і жоўта-блакітнымі стужачкамі.

Знялі таксама карціну Алеся Пушкіна, прысвечаную Украіне. Пазней адумаліся і запатрабавалі зняць яшчэ і палатно Алеся Цыркунова памяці Другой сусветнай вайны і герояў Монтэ-Касіна ды

плакат Уладзіміра Крукоўскага «Што ж мы за людзі».

Цензура ў Беларусі забароненая законам, але хто ж тут звяжае на закон?

Аляксей Марачкін — адзін з заснавальнікаў «Пагоні» і нязменны арганізатар выстаў творчай суполкі.

.....

Доўгажыхар Міхась Кавыль з сям'ёй.

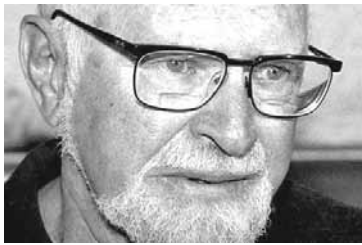

Памёр самы вядомы савецкі шпіён у Ізраілі, які быў галоўным інфекцыяністам БССР

У Францыі ва ўзросце 97 гадоў памёр Маркус Клінгберг — самы вядомы шпіён, калі-небудзь выкрыты спецслужбамі Ізраіля.

Яго арыштавалі ў 1983 годзе. А на КДБ ён працаваў да таго аж 30 гадоў. На той момант Клінгберг быў намеснікам дырэктара звышсакрэтнага інстытута біялагічных даследаванняў у Нес-Цыёне, а таксама прафесарам эпідэміялогіі ў Тэль-Авіўскім універсітэце. У прыватнасці, ён перадаваў Савецкаму Саюзу інфармацыю пра тое, якую дзейнасць вядзе Ізраіль у галіне хімічнай і біялагічнай зброі.

Па словах самога вучонага, ён працаваў на СССР па ідэалагічных меркаваннях, а таксама ў падзяку за перамогу над нацыстамі.

Клінгберга прысудзілі да 20 гадоў турмы, пры гэтым палову тэрміну ён правёў у адзіночнай

камеры. Пасля вызвалення ў 2003 годзе яму дазволілі з'ехаць да дачкі і ўнука ў Парыж. Ягоная дачка, дарэчы, там актывістка Камуністычнай партыі.

Аўраам Маркус Клінгберг нарадзіўся ў 1915 г. у Варшаве, вучыўся ў Варшаўскім універсітэце. У пачатку Другой сусветнай перабраўся ў СССР, у Мінск, і скончыў Мінскі медыцынскі інстытут.

22 чэрвеня 1941 года ўступіў у Чырвоную Армію, удзельнічаў у Вялікай Айчыннай вайне, атрымаў званне капітана медыцынскай

службы, быў паранены. У 1943 г. скончыў у Маскве аспірантуру па інфекцыйных захворваннях і пасля вызвалення часткі Беларусі ў 1943 г. быў прызначаны галоўным інфекцыяністам БССР.

Па заканчэнні вайны Клінгберг вярнуўся ў Польшчу, дзе даведаўся, што ўся яго сям'я і родныя загінулі ў Трэблінцы. Некаторы час працаваў у Міністэрстве аховы здароўя Польшчы ў якасці намесніка галоўнага інфекцыяніста. А ў 1948 з жонкай Вандай пераехаў у Ізраіль. Відаць, такім чынам яго заславі савецкія

спецслужбы ў якасці будучага агента.

Ізраільская разведка «Масад» мела агентаў у шмат якіх краінах свету. Нават у ЗША дзейнічаў такі Джонатан Полард, пакуль яго не выкрылі ў 1985 і не асудзілі да пажыццёвага зняволення. «Масад» рабіў стаўку на яўрэяў, што адчувалі сваім абавязкам дапамагаць дзяржаве Ізраіль — першай за два тысячгагоддзі дзяржаве свайго народа. Клінгберг — той рэдкі выпадак, калі ізраільцянін працаваў на шкоду ўласнай дзяржаве.

Сямён Цыбульскі

На першай пячатцы БНР была не «Пагоня», а каса і граблі

Піша **Анатоль Сідарэвіч**.

Не памятаю, ці публікаваў хто фотаздымак або скан арыгіналу 1-й Устаўнай Граматы да народаў Беларусі. Што сам тэкст гэтага гістарычнага дакумента публікаваўся шматкроць, тое вядома, але гаворка менавіта пра здымак ці скан.

Ужо даўно апісана, як балышавікі ў ноч з 18 на 19 лютага 1918 года, прыхапіўшы з сабою аўтары Дзяржаўнага банка, уцякалі з Мінска (яшчэ не Менска). Апісана і тое, як 19 лютага Выканаўчы Камітэт Рады Усебеларускага З'езда пачаў сваю легальную працу. 20 лютага ў выніку нарадаў быў сфармаваны першы склад першага ўрада Беларусі — На-

роднага Сакратарыята на чале з Язэпам Варонкам. У той жа дзень быў напісаны і тэкст Устаўнай Граматы Выканаўчага Камітэта Рады Усебеларускага З'езда да народаў Беларусі.

Тэкст Граматы быў аддрукаваны на машынцы, на якой не мелася літары «ў». Гэта стандартны аркуш больш, чым звычайна, цвёрдае паперы. Грамата падпісана старшынёю Выканаўчага Камітэта Рады 1-га Усебеларускага з'езда Язэпам Варонкам і пісарам Макарам Коспевічам (Макарам Краўцовым, аўтарам гімна «Мы выйдзем шчыльнымі радамі»).

Звяртае ўвагу тое, што дата пад тэкстам Граматы — 21 лютага — упісана ад рукі. Гэтая дата пад дакументам, як на маю дум-

ку, з'явілася толькі з тае прычыны, што якраз 21 лютага дакумент быў апублікаваны да ўсеагульнага ведама і абвешчаны Аркадзем Смолічам на пасяджэнні Менскай гарадской думы.

Арыгінал 1-й Устаўнай Граматы цікавы для нас не толькі подпісамі, устаўленай датай, але і пячаткай Народнага Сакратарыята Беларусі. Пячатку ў тыя часы рабілі не пяць хвілін. Значыць, Язэп Варонка і яго таварышы, фармуючы першы склад Народнага Сакратарыята і складаючы тэкст Устаўнай Граматы, адначасова парупіліся і пра пячатку, без якой дзяржаўны дакумент — не зусім дакумент.

На жаль, у Нацыянальным архіве Рэспублікі Беларусь

мне не ўдалося атрымаць скан арыгінала 1-й Устаўнай Граматы. Як паведамілі мне архівісты, нядаўна ўсе бээнэраўскія дакументы, што захоўваюцца ў 325-м фондзе, мікрафільмавалі, і скан мне зрабілі з мікрафільма. Таму і якасць скану не зусім добрая.

Як вядома, важныя дзяржаўныя акты змацоўваюцца гербавай пячаткай. Можна думаць, што на пячатцы Народнага Сакратарыята Беларусі, якую змацаваны тэкст 1-й Устаўнай Граматы, — першы герб новай Беларусі. Герб, зазначым, сялянскай нацыі, аграрнай краіны. Сімволіка чыста сялянская і не ўтрымлівае нічога «пралетарскага»: пасярэдзіне пячаткі выява высокага снапа, а на яго тле перакрываюцца каса і граблі.

На абдаку пячаткі выравіравана: НАРОДНЫ СЭ-КРЭТАРЫЯТ БЕЛАРУСІ.

А як жа з гістарычным гербам «Пагоня»? — спытае каторы чытач. Магу сцвярджаць, што «Пагоня» гербам новай Беларусі была абвешчана 9 ліпеня 1918 года ва ўрадавай дэкларацыі старшыні Народнага Сакратарыята БНР Рамана Мар'яна Скірмунта. Дэкларацыя была ўхвалена Радай БНР. Значыць, і герб «Пагоня» быў ухвалены ў якасці дзяржаўнага сімвала. Трэба спадзявацца, адмыслоўцы ў галіне сфрагістыкі высветляць, з якой даты акты БНР пачалі змацоўваць пячаткамі з гэтым сімвалам, а 21 лютага 1918 г. першы дзяржаўны акт новай Беларусі быў змацаваны пячаткай з сялянскай сімволікай.

Фотафакт

Як на Палессі будавалі чыгунку

Блогер *sudilovski*, які спецыялізуецца на гістарычных артэ-фактах часоў Расійскай імперыі, выклаў падборку здымкаў з будаўніцтва чыгункі на Палессі. Восем фатаграфічных выяў аўтарства Конрада Брандэля дэманструюць працэс будаўніцтва палескай чыгункі на ўчастку Пінск — Лунінец. Здымкі датаваныя 1892 годам.

Насып фарміравалі паступова, часам рабочым даводзілася працаваць на чаўнах.

Не забудзем: Дзень герояў

27 лістапада была 95-я гадавіна Слуцкага ўзброенага паўстання супраць балышавікоў.

Чаму Слуцкае паўстанне 1920 года так выдзяляецца гісторыкі? Бо гэта быў не стыхійны бунт супраць новых парадкаў, а сістэмная спроба адстаяць незалежнасць беларускай нацыянальнай дзяржавы.

Паўстанне пачалося пасля таго, як «пасеклі наш край папалам»: польская і савецкая дзяржавы падзялілі Беларусь. Польскія войскі, згодна з дамо-

вай, адышлі, вызваліўшы нейтральную паласу, у якой якраз і ляжала Слуцчына.

У Слуцку, піша гісторык Анатоль Грыцкевіч, моцныя пазіцыі займала партыя эсэраў, якая абавіралася на беларускае сялянства. Эсэры стаялі за незалежнасць Беларускай Народнай Рэспублікі. З адыходам палякаў сяляне абралі Беларускія нацыянальныя камітэты як органы народнай улады ў павеце. Эсэры стаялі на чале тых камітэтаў, яны ж ініцыявалі Першы з'езд Слуцчыны.

Ён адбыўся 14–15 лістапада 1920 г. у Слуцку, у вялікай зале дома Эдварда Вайніловіча.

З'езд прыняў рэзалюцыю аб барацьбе за незалежную Беларускаю Народную Рэспубліку і выбраў Раду, у склад якой увайшлі Уладзімір Пракулевіч (старшыня), Васіль Русак, Пятро Жаўрыд і яшчэ 15 асобаў.

Слуцкая рада за тры дні мабілізавала каля 4000 чалавек. (Як адзначае гісторык Уладзімір Ляхоўскі, маглі б мабілізаваць і 50 тысяч, калі б была зброя.) Рада сфармавала два палкі: Першы Слуцкі полк і Другі Грозаўскі полк. Гэтыя два палкі ўтварылі Слуцкую брыгаду пад камандаваннем Антона Сокала-Кутылоўскага. Каман-

Сцяг 1-га палка слуцкіх паўстанцаў.

даванне войскамі было размешчанае ў Семяжэве.

«З Паўстаннем Слуцчыны салідарызавалася тагды ўся Беларусь. Беларускія жаночыя арганізацыі прыслалі 1-му Слуцкаму палку палкавы сцяг нацыянальны з «Пагоняй», вышытымі на ім словамі прысвячэння:

«Тым, якія першымі паўсталі і пайшлі паміраць, каб жыла Бацькаўшчына!» — успамінаў у лісце да Канстанціна Езавітава былы старшыня З'езда Слуцчыны, камісар Другога Грозаўскага палка Васіль Русак.

Эстонцам, латышам, фінам у 1918–1920 удалося атрымаць дапамогу ад тых ці іншых еўрапейскіх дзяржаў і заснаваць свае незалежныя дзяржавы. Слуцкакам абаперціся не было на каго. Яны змаглі пратрымацца толькі месяц.

4 снежня пачаўся новы наступ Чырвонай Арміі.

29 снежня Слуцкая брыгада была абяззброеная і інтэрніраваная палякамі.

Да незалежнасці Беларусі заставаўся 71 год.

Сяргей Мікулевіч

Зянон. Гісторыі з жыцця

Як Хведар Паўлавец Амерыку пастроіў

З Хведарам Паўлаўцом, артыстам Белдзяржфілармоніі, я пазнаёміўся ў 1996-м у Кліўлендзе ў Амерыцы, быў у яго дома, слухаў жарты, феерычныя распевы і віртуозную ігру на акардэоне (баяне).

З «баянам» Хведар не разлучаўся, граў на беларускіх імпрэзах і на амерыканскіх вяселлях, але грошы зарабляў, кіруючы «тракам» (працаваў «дальнабойшчыкам»). Гадоў праз дзесяць ён меў ужо амерыканскае грамадзянства, прыстойнае жыллё і ўвогуле стаў на свае ногі.

Аднойчы, як заўсёды з баянам, ён вяртаўся з Канады ў ЗША. На мяжы амерыканскія памежнікі ды мытнікі пачалі яго здэкліва правяраць:

- Што вязеш?
- Акардэон.
- (Паўза.) Чый акардэон?
- Мой акардэон.
- Дастаньце, калі ласка.

Паэзія

Уладзімір Някляеў Снег

Дзе голаў прытулю,
Там і знайду начлег.
Снег першы —
На зямлю,
Наступны снег — на снег.
На рану —
Першы боль,
Наступны — на шрамы,
На лёс, на стынь і золь,
На першы след зімы,
Што толькі пачала
Па снежні свой разбег...
Прыбегла. Абняла.
З плячэй страсае снег.

Хведар дастаў. Мытнікі глядзяць. Сутнасць у тым, што мытны надгляд павінен быў выяваць тавары, якія вязуць на продаж. Камерцыя тут не дазволена, таму могуць прад'явіць прэтэнзіі, калі прадмет не ў адзінкавым экзэмпляры. Тут жа — толькі адзін прадмет. Пытанне зачынена. Але мытнікі недаверліва глядзяць на інструмент і зласліва ды падазрона так кажуць (цалкам незаконна):

— А вы сыграйце нам, а мы паслухаем, як вы граеце.

Хведар у гарачай вадзе купаны і, адчуўшы прыніжэнне, аж сцяўся. Але адмаўляцца не стаў і думае: «Ах вы, тупікосы! Што ж мне вам зрабіць, гады, каб навек запомнілі?»

І зрабіў. Рэч у тым, што ўсе дзяржаўныя службоўцы Амерыкі, тым больш вайскоўцы, пры гуках амерыканскага гімна, дзе ён ні гучаў, паводле закона мусяць стаць стройна, як па камандзе «зважай», пакласці руку на сэрца і гэтак моўчкі стаяць, пакуль іграецца і гучыць гімн ЗША.

Вось Хведар шырока расцягнуў мяхі і павольна гэтак, не спяшаючыся, урачыста зайграў дзяржаўны гімн Злучаных Штатаў. Граў дзевяць хвілінаў. Увесь гэты час мытнікі стаялі выпягнуўшыся, як кнаты, трымаючы руку на грудзях і выдупіўшы вочы. Пайграўшы ўволю, Хведар зачахліў баян у футарал і паехаў сабе. От так Хведар Паўлавец Амерыку «пастроіў».

Бландзін

Наш знакамiты мастак Аляксей Марачкін — вялікі аматар і знаток беларускага ўжыткавага мастацтва. Гэта ён адкрыў свету вядомай потым народную мастачку Алену Кіш, рабіў выставы яе твораў, купляў яе дываны. Праз нейкі час ён заўважыў, што сабралася вялікая калекцыя на-

родных дываноў, і вырашыў зрабіць выставу.

Пры Саветах гэта была справа архіцэжкая, бо мала таго што павінны быць усе дазволы ад усіх, хто кантраляваў жыццё ў СССР, праблема яшчэ была ў памяшканні, у выставачнай плошчы.

Блуканне па пакутах прывяло нарэшце мастака ў так званы «Фонд культуры». Усе гэтыя «фонды» ды «таварыствы» пры Саветах былі звычайна пляцоўкамі КДБ, і ўзначальваў тады «фонд» нейкі бландзін з тыповай фактурай капітана гэбэ на сінекуры.

І вось тлумачыць яму мастак, што трэба зрабіць выставу, што ўнікальныя творы, што гэта культура, паказвае фота і кажа, што можа выставіць 40 дываноў. Такага яшчэ не было. І што, вядома ж, патрэбна вялікая выставачная плошча.

Бландзін ківае галавой, слухае, робіць выгляд, што ўсё разумее, і пагаджаецца:

— Да-да, конечно, я панамаю, всё же сорок диванов. Поставить. Разместить. Надо подумать. Аляксей паглядзеў на яго, павярнуўся і пайшоў дахаты.

Мяшок

Міхась Ткачоў, наш знакамiты археолаг, вярнуўся з археалагічнай разведкі і сышоў з цягніка на вакзале ў Менску з вялікім заплочным брызентавым мяшком. Ён зваліў мяшок на асфальт і стаў аглядацца. Рашыў браць таксі.

А трэба сказаць, што Міхась — гэта быў чалавек-гара: два метры росту плюс камплекцыя. У мяшку ў яго была калекцыя камянёў і цэгля-пальчаткі з беларускіх старых пабудоваў. Не ведаю, колькі там было кіляў у тым мяшку: 100, 200, а можа, і тона. Але факт, што падняць яго мог толькі Ткачоў (ну, хіба што яшчэ чатырох мужчын разам).

Міхась аглядаўся, не ведаючы, што рабіць з мяшком. Касавурыліся нейкія цыганкі, праляталі нейкія маладзёны... Урэшце Міша цалкам разумна разважыў, што мяшок нідзе не дзенецца (ніхто ж не падыме). Ён пойдзе замовіць таксі (каб не насіцца), пад'едзе і забярэ.

Усё гэта заняло яму хвілін 5-6. Але калі ён вярнуўся — мяшка ўжо не было і цыганы прапалі.

І што ўжо там той злодзеі думаў, можа, нават з апошніх сіл мяшок прывалокшы?

Кот не карова

Калі пасля Другой сусветнай вайны і другой савецкай акупацыі беларусы апынуліся на Захадзе ў эміграцыі, то ніхто нідзе не хацеў прызнаваць іх «за людзей». Запісвалі альбо расейцамі, альбо палякамі (залежна ад таго, ці быў беларус з расейскай зоны акупацыі, ці з польскай). І казалі так: ты нарадзіўся ў Менску, а гэта была Расейская Імперыя, значыць, ты расеец. Ці калі, скажам, хто нарадзіўся ў Берасці, то запісвалі палякам, бо нарадзіўся «ў Польшчы» (польскай зоне акупацыі). Асабліва гэтага тыпова заходняга тупізму была ў тым, што інакш думаць яны не ўмелі.

Тады адзін беларус ім і кажа: — Слухайце, не важна, дзе я нарадзіўся, важна, хто я ёсць і кім сябе лічу.

— Не, важна, — кажуць заходнія, — раз нарадзіўся ў Расейскай імперыі, то ты расеец.

Тады беларус ім і кажа зноў: — Слухайце, калі кот нарадзіўся ў хляве, то ён будзе кот ці карова? Задумаліся тупіцы і не ведалі, што сказаць, але вымуншаныя былі беларусаў запіскаць беларусамі.

І гэта не выдуманая гісторыя.

Капліца

Ад Суботнікаў да чыгуначнай станцыі «Юрацішкі» 12

кіламетраў. Летам я часта хадзіў на станцыю пешкі. Ідзеш сабе, разглядаешся. Недзе за трычатыры кіламетры, не даходзячы да Юрацішак, ёсць вёска Чарнелі. На ўездзе ад Суботнікаў з левага боку стаіць там старая драўляная каплічка з Панам Езусам і Маткай Боскай. Гэта былі 70-я і 80-я гады. Колькі хадзіў міма — яна прыбраная (кветкі нават) стаіць сабе і стаіць. Навакोल балышавікі крыжы паспілоўвалі, а капліца ёсць.

Неяк ішоў я з фотаапаратам і пачаў капліцу фатаграфіаваць. Думаю, трэба зафіксаваць, а то яшчэ разбураць. Аж бачу, выходзіць з крайняй хаты дзядзька і да мяне:

— А навошта гэта фатаграфуеце, — пытае, — ці гэта во тут каму перашкаджае?

— Я свой, суботніцкі, — адказваю, — іду на станцыю. Рашыў зняць, бо думаю, каб якая халера не разбурыла, то хоць фатаграфія застаецца.

— А, ну тады так, пэўня. Я гэтак скажу, што калі б не пільнаваў, то б ужо разбурылі.

— Дык што, намерваліся?

— Го! Аднаго разу прылятае тут такі «прадсядзяцель» і давай шурудзіць. Я выйшаў, кажу: «Табе што тут замінае ці гэта ты тут капліцу ставіў?» А ён: «А ча-во тут, панімаеш, эта стар'ё, негдзе развернуться. Заўтра прышлю трактар, знясём к чертовой матері!» Я кажу: «Ну, можа, і знясеш, але галаву табе сякерай пашчапаю».

— І што? — пытаю я.

— «Ты меня не пугай, не пугай», — кажа. Я кажу: не пужаю, але паспрабуй, то мазгаўню расшчаплю.

— Ну і далей?

— Пайшоў сабе, мацюкаючыся. Так і стаяла тая капліца ўвесь час. Можа, і цяпер стаіць, калі дзядзька яшчэ жывы.

Крыніца: Беларус: літаратурны альманах беларускіх пісьменнікаў замежжа, 2015.

Кошт Урада

За верасень многія менчукі атрымалі жыроўкі, у якіх было пазначана, што яны кампенсуюць 50-55% коштаў паслуг ЖКГ. Аднак па выніках кастрычніка гэтыя лічбы знізіліся да 30-40%. Пры гэтым тарыфы не змяніліся. Аказалася, што пры напісанні праграмага забеспячэння дапусцілі памылку, а правільны паказчык — меншы.

Падрабязней чытайце на сайце www.koshturada.by

З 2011 г. кошт паслуг ЖКГ вырас на

300%

а кампенсация населеніцтвам — на

15%

Як так атрымалася?

На Случчыне адзначылі 95-я ўгодкі антыбальшавіцкага паўстання. Галоўная імпрэза прайшла ў Слуцку, дзе да мінчукоў далучыліся мясцовыя актывісты. Калона прайшла ад Слуцкага краязнаўчага музея да гарадскога парку культуры і адпачынку на вуліцы Віленскай, дзе прайшоў урачысты мітынг. Пазней асобны мітынг правялі таксама актывісты Кансерватыўна-хрысціянскай партыі БНФ.

Незвычайную калядную ёлку, сапраўдны «Казачны дом», паставілі ў Вільні. 27 лістапада казкі пад ялінкай чытаў мэр Вільні Рэмігіус Шымашус.

83-гадовая Рыта Бярковіц пасля перамогі ў конкурсе «Міс, якая перажыла Халакост». Хайфа, Ізраіль.

Кіраўнік Беларускай федэрацыі хакея Ігар Рачкоўскі кардынальна змяніў імідж — ён адпусціў бараду (што рэдкасць для высокіх чыноўнікаў). Раней Рачкоўскі ўзначальваў Памежны камітэт, але быў вымушаны сысці ў адстаўку пасля выпадку са шведскім «медзведзіроўшчыкам».

Прэм'ер-міністр Канады Жустэн Трудо носіць чырвоныя шкарпэткі з кляновымі лістамі.

Анекдоты і жарты

***
Раней бацькоўскіх сходаў баяліся дзеці, а цяпер — бацькі.
***
Яны былі такія рамантычныя, што над іх перапінскай Укантакце плакаў нават КДБ.
***
У Беларусі нават снег баіцца класісія: а раптам падаткі?
***
Гучней за ўсіх пра нялюдскасць адключэння электраэнергіі ў Крыме крычаць тыя, хто адключаў газ украінцам і беларусам зімой.
***
— Віншую, у вас прагрэс у лячэнні!
— І гэта вы называеце прагрэсам?! 6 месяцаў таму я быў Напалеонам, а цяпер — ніхто...
***
— Доктар, я зламаў нагу ў двух месцах!
— Вы запомнілі гэтыя месцы?
— Так!
— Больш туды не хадзіце!
***
— Вы, хлопцы, дурныя. Ніколі не пытайцеся, ці можна пацалаваць, проста цалуйце.
— Ну, адзін мой знаёмы так зімой да трубы прыліп.
***
Валера, убачыўшы ў лесе мядзведзя, зваліўся і прыкінуўся мёртвым. Мядзведзь прыколу не зразумеў і закапаў яго.
***
Урок у першым класе. Настаўніца:
— Восень, апала лістота, трава прыгнулася да зямлі. Дзеці, каму цяжэй цяпер хавацца? Міхась:
— Даішнікам!

«НН» сто гадоў з вамі

Случчына — адзін з прыгажэйшых куткоў Беларусі з багатым сялянствам не дапусціў пасля падпісання трактату ў Рызе на сваю зямлю маскоўскіх гвалтаўнікоў. 15 лістапада адбыўся «Усяслучкі» беларускі з'езд, на якім Случчына прызнана часцінай незалежнай Беларускай Народнай Рэспублікі. Аб'яўлена мабілізацыя, на якую пайшлі ўсе. Гэтак рады партызанаў вельмі пагусцелі. Усе сталі ў рады войска, каб бараніць свой край ад бальшавіцкай тыраніі.

«НН». №6. 1920.

Мілінкевіч робіць прэзідэнцкую работу. Яшчэ не стаўшы прэзідэнтам, кандыдат ад апазіцыі дасягнуў поспехаў на дыпламатычнай ніве. У Вільні Мілінкевіч меў сустрэчу з прэзідэнтам Літвы Валдасам Адамкусам, а адтуль накіраваўся ў Кіеў на саміт Украіна — Еўрасаюз.

«НН». №45. 2005.

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А.Луцкевіч,
У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

шэф-рэдактар Андрэй Дынько
сакратарка рэдакцыі Таццяна Кур'ян
намеснікі галоўнага рэдактара Ягор Марціновіч
Зміцер Панкавец

галоўны рэдактар Андрэй Генадзевіч Скурко
заснавальнік Прыватнае прадпрыемства
«Суродзічы»

выдавец Прыватнае прадпрыемства
«Суродзічы»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:
220050, Мінск, а/с 537
Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,
8-029-707-73-29.
E-mail: nn@nn.by
On-line: www.nn.by

Падпісны індэкс:
індывідуальны — **63125**
для прадпрыемстваў — **631252**

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 8 палос фарма-
там А2, 4 друк. арк. Друкарня Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства
«Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Пр.
Незалежнасці, 79, 220013, Мінск. Рэдакцыя не нясе адказнасці за змест
рэкламных абвестак. Пасведчанне аб рэгістрацыі перададзенага выдан-
ня №248 ад 22 чэрвеня 2009 г., выдадзенае Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: 220030 г.Мінск, вул.Энгельса,
34а. Р/р 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанк». Мінск, код 764.

Наклад 6022. Газета выдаецца 48 разоў на год.
Нумар падпісаны ў друк 16.30 01.12.2015.

Замова №4827. ISSN 1819-1614
Рэдакцыйны адрас: 220030 г.Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Цана дамоўная.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12